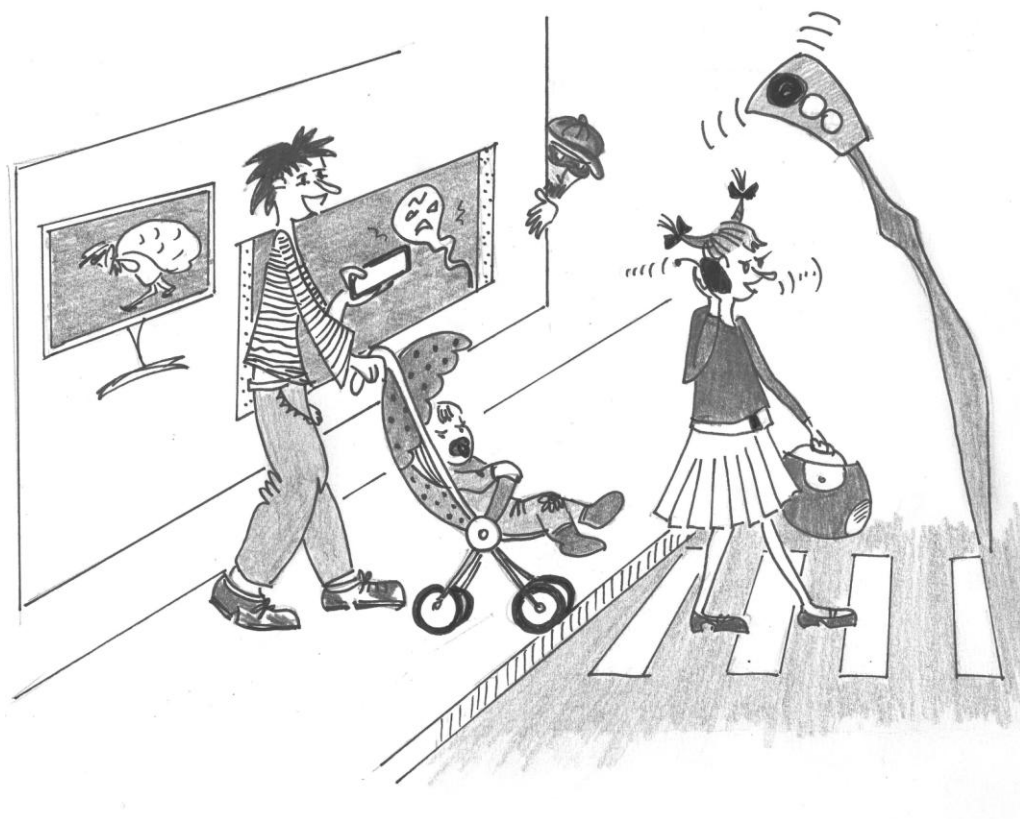

SRP

Sdružení
rodinných
příslušníků
zaměstnanců
MZV ČR

Zpravodaj č. 12, říjen 2015

Vážení čtenáři,

právě se vám do rukou dostává nové, dvanácté číslo Zpravodaje Sdružení rodinných příslušníků zaměstnanců MZV.

Tentokrát jsme se zaměřili na téma „Bezpečnost“, a to z různých úhlů pohledu. Zaměstnanci MZV i jejich rodiny často vyjždějí do nebezpečných teritorií, proto si myslíme, že se vám bude hodit několik užitečných rad i zkušeností kolegů.

V pravidelné rubrice Okénko do Evropy vám dnes představíme naši další

partnerskou organizaci, tentokrát lotyšskou, a přinášíme podrobnější zápis z konference EUFASA, kterou právě tato asociace hostila na jaře letošního roku v Rize.

Mimo jiné vás seznámíme s psychologkou, která nově působí na MZV, paní Mgr. Evou Pavlovskou.

V červnu letošního roku jsme vás zvali na přednášku ředitelky ZŠ a Gymnázia J. Gutha - Jarkovského, PhDr. Jitky Kendíkové, na téma Studium našich dětí v Čechách a zahraničí – o ní se dočtete v rubrice „Ze školních lavic“.

Jak jsme slibovali v minulém čísle Zpravodaje, něco dalšího nyní prozradíme o důchodovém pojištění.

S paní Hanou Havlíkovou, dlouholetou členkou SRP, se podíváme do Brazílie a další naše členka, paní Sylvie Černochová, nám svěří svůj příběh o narození dcery na jižní polokouli.

To vše, ale i další články, si můžete přečíst na následujících stránkách.

Přeji příjemné a ničím nerušené čtení

Věra Labuťová

VE ZPRAVODAJI NAJDETE

Aktuálně...	2
Téma čísla - BEZPEČNOST	
Bezpečnost a život v rizikových oblastech z vlastní zkušenosti	3
Bezpečnost	6
Psychická zátěž a stres – i to je problém!	9
Psychologické služby na MZV	10
Perličky pro Zpravodaj	11
Změna v důchodovém pojištění pro doprovázející partnery - pokračování	12
Několik poznámek k výši důchodu a jeho výpočtu	13
Vyplácení rodičovského příspěvku	14
Ze školních lavic	17
Novela školského zákona a Česká škola bez hranic	20
Brasília byla postavena za necelé tři roky	22
Okénko do Evropy - Lotyšsko	24
31. konference EUFASA, Riga, Lotyšsko, březen 2015	26
Dopad úmrtí zaměstnance MZV na jeho rodinu	29
EUFASA Job Platform – databáze pracovních příležitostí	33
Z rodinného alba – Jak se nám Ellinka narodila na jižní polokouli	34
V příštím čísle Zpravodaje	36
Příloha – Security Awareness at Post (citace, zdroj: EEAS-European External Action Service/European Union Families Network-EUFN)	

AKTUÁLNĚ...

Prezentace výzkumného projektu „Rovné příležitosti a sladování rodinného a profesního života v zahraničních službách“

Dne 20. 10. 2015 proběhlo na MZV ČR ve Žlutém salonku setkání u kulatého stolu k prezentaci výzkumného projektu „Rovné příležitosti a sladování rodinného a profesního života v zahraničních službách ESVC, Francie, Rakouska, Slovinska, USA a Velké Británie.“

Projekt představila účastníkům Ing. Mgr. Kateřina Kočí, PhD. a Mgr. Tomáš Dopita – pracovníci Ústavu mezinárodních vztahů. Setkání se zúčastnili zaměstnanci MZV, kterých se tato problematika pracovně bezprostředně dotýká, včetně referentky pro rodinnou politiku paní Mgr. Markéty Vohralíkové.

Prezentovaná práce by měla sloužit jako výchozí bod pro druhou výzkumnou zprávu zpracovávanou v rámci tohoto projektu, která se už bude zaměřovat na analýzu současného stavu výše uvedené problematiky v české zahraniční službě – měla by zformulovat návrh opatření pro aktualizaci předpisů a postupů MZV za účelem zlepšení využívání lidského a odborného potenciálu zaměstnanců a zaměstnankyň.

Téma se samozřejmě bezprostředně dotýká i rodin vysílaných zaměstnanců, a je proto potěšující, že k diskusi jsem byla pozvána i já jako zástupkyně SRP.

Ve výše uvedené srovnávací analýze **se nás bezprostředně týkaly následující body:**

- vztah instituce (MZV) a partnera/partnerky,
- vztah instituce k dětem,
- porody diplomatek či manželek /partnerek během vyslání v zahraničí,
- institucionalizace flexibilních forem práce.

Po ukončení prezentace jsem vyslovila politování nad tím, že výběr zemí v srovnávací analýze nebude příliš inspirativní pro naše podmínky. USA, VB a Francie jsou země s poněkud odlišnými tradicemi v diplomacii a hlavně s jinou úrovní finančního zajištění. Rakousko je pak země s nejdelší diplomatickou historií, založenou na konservatismu a dlouhodobých pravidlech. Poslední Slovensko je tedy jedinou s námi srovnatelnou zemí v této analýze. Většina účastníků zalitovala, že do ní nebyly zahrnuty země jako Slovensko, Maďarsko, Pobaltí či skandinávské země. Po diskusi došlo k vzájemné shodě na dodatečném zařazení Slovenska do výzkumu.

I přes omezení při výběru srovnávaných zemí mne těší fakt, že péče o rodinné příslušníky se stala součástí analýzy. Věřím, že při vzájemné spolupráci budeme schopni v budoucnosti – snad ne daleké – pohnout s problémy, které nám, rodinným příslušníkům, ztrpčují život nejen v zahraničí, ale i po návratu.

Eva Jestřábová

Ve zkratce

- **Členské shromáždění SRP** se bude konat dne 10.11.2015 v Orientálním salónku MZV. Na programu je kromě hlasování o nových stanovách spolku hodnocení činnosti za období od minulého členského shromáždění a zpráva o hospodaření. Nově se budou moci letos členové zúčastnit prostřednictvím videokonference přes Skype.
- **Vánoční charitativní festival** v Hiltonu, který pořádá DSA (Diplomatic Spouses Association), se koná v neděli 29.11.2015. Naše Sdružení rodinných příslušníků se ho bude opět účastnit. Na českém stánku uvidíte zboží pravidelných sponzorů – Preciosa, Becherovka, Moravská ústředna Brno, Velkobilovičtí vinaři, DM drogerie, Glassor, Botanicus, ale nově i drobnosti od České televize a možná i dalších sponzorů.
- **Firemní školka MZV** se bude stěhovat. Od července příštího roku (2016) by měla nově sídlit ve zrekonstruovaném Trauttmansdorffském paláci.

BEZPEČNOST A ŽIVOT V RIZIKOVÝCH OBLASTECH Z VLASTNÍ ZKUŠENOSTI

Hlavním tématem tohoto čísla Zpravodaje je bezpečnost. Obrátili jsme se tedy s žádostí o vlastní zkušenosti z méně či více nebezpečných teritorií, o rady a postřehy do řad zaměstnanců a rodinných příslušníků.

Někteří z oslovených nám napsali. Myslím, že články jsou velmi zajímavé a přínosné. Jen je škoda, že jsme jich neobdrželi více. Děkujeme všem autorům.

HAVANA

Daniela Plocková

ZÚ Havana patří mezi úřady kategorie F2. Hlavním problémem teritoria ovšem není, jako v případě jiných ZÚ, bezpečnost.

Kuba má mezi ostatními středoamerickými zeměmi pověst klidné a bezpečné země. Téměř na každém rohu stojí policista (ať už v uniformě či v civilu) a obyvatelé jsou zvyklí respektovat autoritu. Samozřejmě i zde je nutné dodržovat základní pravidla opatrnosti a nepodceňovat možnost pouliční kriminality. Cizinec je chtěl nechtěl lehce k rozeznání. Může být okraden kapsáři, ale ještě častěji je terčem zájmu kvůli čemukoliv cizokrajnému, co s sebou na ostrov přivezl (singles tu rozhodně nemají nouzi o nabídky k sňatku). Nezbehllost v místních cenách a existence dvojí měny též dává prostor pro šizení. Nejde o velké částky, cizincova peněženka je unese, ale pocit zneužívání v něm zůstává a pocit důvěry v místní obyvatele klesá.

Kubáncé revoluce naučila vzájemné komunitní solidaritě (šedá ekonomika se roztáčí přes známosti). Na cizince se vzájemná pomoc nevztahuje (přestože je od nich očekávána). Kromě materiální stránky jde i o získávání informací z běžného života. Google vám na Kubě neporadí, kam si můžete jít zacvičit, kde vám spraví boty. Na internet v mobilu zapomeňte. Diplomát, který je zvyklý spíše na jistá privilegia, může zažívat pocit vyloučení, až diskriminace. Jako v případě možnosti ubytování při cestách po ostrově. Rezidentní cizinci se smí ubytovat pouze v hotelích (státních), nikoliv v soukromých penzionech, tzv. "casas particulares".

Tento příspěvek není o bezpečnosti ani o politice, přesto zbývá mnoho místních specialist, které každodenně zasahují do soukromého a rodinného života na Kubě a vytváří tak nelehké prostředí k životu.

Za zásadní považují zásobování domácnosti potravinami, drogerií a jakýmkoliv spotřebním zbožím. Místní výroba je značně omezena a dodej zboží na ostrov je pod kontrolou a v závislosti na solventnosti státních autorit. Pokud nejste vegetariáni (což od svých dětí ani manžela nemohu očekávat), nevystačíte si s ovocem a zeleninou lokálních prodejců. Obchody, kdysi přístupné jen diplomatům, jsou dnes otevřené všem, ale jejich úroveň a míra zásobování klesá (na potraviny kape ze střechy, zářivky nesvítí, regály se pyšní jen několika druhy zboží). Do tropického prostředí bez záruky funkčního chlazení se vyplácí dovážet jen velmi trvanlivé, zakonzervované zboží (nikde jinde by konzervy plně

"Ranní dezinfekce města"

Éček stejně nešly na odbyt). Ochrana spotřebitele je pojem neznámý. "Náš zákazník, náš pán" státní prodavačky nikdy neslyšely. Shánění potravin pro čtyřčlennou rodinu vám zabere několik hodin (výběr zboží z mála je rychlý, ale obchody jsou od sebe vzdálené, prodavačky pomalé, musíte podstoupit kontrolu vyšších bankovek i obsahu tašek.)

Další významný faktor je počasí. Pro Středoevropana jsou tropy se svým žhavým sluncem a vysokou vlhkostí vzduchu zkouškou fyzické zdatnosti. Léto je lepší strávit v klimatizovaném bytě či kanceláři, ani noční teploty neklesají pod 30°C. Vše, co nemáte v lednici, se rychle kazí. Mravenci jsou lační po každém drobečku, komáři mohou být nositeli krvácivé horečky dengue. K jejich hubení se používá silně páchnoucí chemikálie.

Zdejší politické podmínky se navzdory očekávání optimistů zatím rigidně drží svých zajetých kolejí. Je zřejmé, že mají vliv na život místních i cizinců. Čechům se zdají povědomé a zároveň jsou tak jiné v podmínkách tropického Karibiku. Podle mého názoru každý prožívá dlouhodobý pobyt velmi individuálně a je těžké vnitřní pocity zevšeobecňovat. Určitě se zde lépe žije flegmatikům se sklony k asketismu, dobře snášejícím horko a s velkou dávkou trpělivosti.

Dodatek pro milovníky zdravé stravy a bio exotických výrobků: země je plná nevyužitého přírodního bohatství - na každém kroku vám může na hlavu spadnout kokos (kokosový olej tu ale neseženete), východ ostrova je rájem kakaových bobů (kvalitní kakao, surové či zpracované, se do obchodů nedostane), cukrová třtina byla povýšena nad vánoční dárky (na třtinový cukr v bio kvalitě nebo melasu nenarazíte), mandle, vanilka, kešu oříšky, karob - máte-li chuť, dovezte si z Evropy.

ISLÁMÁBÁD

Lukáš Musil

Islámábád je bohatý na společenské události a večerní život. Expat komunita tady drží při sobě a těžko naleznete večer, kdy byste měli volno. Ideální místo pro mladý pár či singles. Ovšem ani rodiny s dětmi nepřijdou v Islámábádu zkrátka. Kluby v diplomatické enklávě, hory obklopující město, exotická fauna a flóra, treking, jezero či moderní motokárová trat', to vše na dosah. K tomu velmi dobrá kuchyně, prakticky všude.

Bezpečnostní rizika jsou a nelze je podceňovat. Mimo Islámábád se dostanete v současnosti pouze po předchozím souhlasu místního zamíni a to jen do určitých oblastí. Pákistán je, dle očekávání, daleko složitější pro ženy a všem Evropankám, které zde žijí, patří obrovské uznání. Především si musí zvyknout na pohledy místních, pokud se pohybují samy, a zároveň na ostenativní přehlížení např. v obchodech, pokud jsou bez muže a oděny jinak než dámy místní.

Výběr potravin je omezený, a pokud Vám něco obzvlášť chutná, kupte si i do zásoby, příští měsíce dost možná nebude.

Bezpečnostní opatření jsou všudypřítomná, kontrolními stanovišti projíždí auta s diplomatickými značkami většinou bez problémů. Na život s *checkpointy* se dá zvyknout, po Islámábádu jsou jich stovky, ale člověk je za ně vděčný. V Pákistánu se musíte obrnit trpělivostí, o tom žádná. Vše zde trvá a výsledek není nikdy zaručen a heslo „Insha‘Allah“ se

vám za čas skutečně zprotiví. Na Pákistán velmi malé dopravní zatížení Islámábadu a malý počet aut je vykopen generátory, které kvůli výpadkům elektřiny pracují cca 8 hodin denně, a občasná smogová peřina nad hl. městem je právě z nich. Jedno je však jisté, těžko najdete v regionu jižní Asie zelenější a z

hlediska dopravy klidnější hlavní město než Islámábad. Bohužel však realitě vzdálená není místní průpovídka, která tvrdí, že Islámábad je vzdálen jen 20 km od Pákistánu.

ALŽÍR

František Kopa

Alžír je země opravdu náročná, co se týče rodinného života. Navzdory dlouhým mentálním přípravám pro rodinné příslušníky, kdy jsou upozorňováni na skutečný stav věcí, při reálném příjezdu jsou šokováni.

Limitovaná možnost pohybu, omezený **výběr škol** - v Alžíru je jedna referenční, na kterou se dostanou jen děti vyšších místních funkcionářů, výše postavených diplomatů, děti pracovníků při EU a samozřejmě Francouzi.

Co se týče **bezpečnosti**, je centrum města relativně bezpečné, rezidenční části též, ale do "quartiers populaires" bych s rodinou nešel. Mimo centrum jsou ženy hodně zahalené, muži vousatí. Pohybovat se bez vozidla je téměř nemožné.

Dopravní infrastruktura: jedna linka tramvaje (vzdálená od ZÚ), jedna linka metra (15 minut chůze od ZÚ). Jezdí tu i pravidelné autobusové linky, ale ty bych raději nedoporučoval používat. Mimo hlavní město je nezbytné žádat povolení pro přesun, přidělená eskorta je pak s vámi na každém kroku.

Stravování (na co je třeba si dávat pozor): Jíst na veřejnosti je na vlastní riziko. Je rozumné vyhnout se především mletým masům a v letních měsících pak konzumaci na ulici obecně. Při příjezdu mají především děti většinou střevní potíže (často i dospělí). Vodu není radno pít z kohoutku, doporučuje se jen balená. Ceny v "lepších" restauracích jsou vyšší.

Kulturní rozdíly jsou velké. Společnost se radikalizuje, ženy se začínají zahalovat à la Irán. Navíc je na každém rohu nepořádek.

Nejde-li něco, čarovné slůvko "inshalla" schová vše.

Shrnutí: Alžírsko je určité krásná země, ale většinu z něho z bezpečnostních důvodů v nejbližší době nepoznáme. Cestovní ruch tu není dobře rozvinut, ač by potenciál byl.

Budova velvyslanectví

Život na ZÚ je pro rodinu "zlatá klec". Jak říkal jeden kolega, který zde již není. "Alžír je nejkrásnější, když jedu ze ZÚ na letiště..." Alžír je určen spíše pro lidi svobodné nebo páry bezdětné.

BEZPEČNOST

Vybíráme některé kapitoly z příručky vypracované odborem BEZO pro zaměstnance MZV, která byla aktualizována v lednu 2015.

Příručka je dost obsáhlá a velmi pěkně zpracovaná. Proto vám další kapitoly přineseme v příštím čísle Zpravodaje.

PŘED ODJEZDEM na zahraniční post

- Zjistěte si maximum informací o zemi, do které se chystáte. (Zaměřte se na zákony a místní kulturní zvyklosti.)
 - Kromě internetu můžete využít i databáze Zprávy o misích v LN (Lotus Notes – program pro vnitřní interní komunikaci na MZV) nebo na interních stránkách SRP (přístupné pouze pro členy SRP po zadání hesla), případně napište nebo zavolejte na ZÚ.
 - V některých případech stojí zato přechíst si informace pro cestovatele uvedené i na webových stránkách velvyslanectví zemí EU a USA v zemi, do které se chystáte.
 - Můžete využít i interní stránky EUFASA – Documents – Post Reports (přístupné pouze pro členy SRP po zadání hesla)
- S místními zákony a zvyklostmi seznámte i vaše rodinné příslušníky a přiměřeně také děti.

Doklady

- Pořiďte si kopie důležitých dokladů a dokumentů, na cestu i po příjezdu je uložte ve zvláštním pouzdře na bezpečné místo a odděleně od dokladů.
- Vezměte si s sebou rezervní kartu a dostatečnou hotovost pro případ naléhavé potřeby. Zjistěte si, jak funguje zasilání hotovosti prostřednictvím Western Union.
- Opatřete si mezinárodní řidičský průkaz.
- Zjistěte si v pojišťovně, zda vaše pojistka platí i v zemi, do níž se chystáte, případně si sjednejte pojistku novou.
 - Ujistěte se, že vaše cestovní pojištění zahrnuje lékařský převoz v případě onemocnění nebo úrazu. (V případě epidemie tak lze omezit riziko nakažení v místních zdravotnických zařízeních.)
 - Informujte se o všech zvláštních podmínkách pojištění.
 - Vezměte si s sebou doklad o uzavření pojistky.

Když odjíždíte z domova

- O tom, že odjíždíte, informujte skutečně jen ty osoby, které to nezbytně musejí vědět.
- Vezměte si s sebou adresy a telefonní čísla zastupitelského úřadu.
- Mějte u sebe dostatečnou zásobu léků, které užíváte nebo které byste mohli eventuálně potřebovat. Nezapomeňte na kopii

lékařského předpisu. Naučte se i názvy běžných medikamentů. Nosíte-li brýle či kontaktní čočky, nezapomeňte si s sebou vzít náhradní.

- Nevyprávějte nikomu o svém zaměstnavateli a nedávejte neznámým osobám v cizině svou domácí adresu.
- Promyslete si, co uděláte v případě krádeže peněženky nebo dokladů.
- Informujte se na omezení týkající se dovozu zboží (maso, ovoce, semínka, mák, alkohol, atd.)
- Neberte s sebou kontroverzní materiály, např. časopisy o zbraních, vojenské magaziny, náboženské knihy, pornografické časopisy nebo jiné, které by mohly působit provokativním či urážlivým dojmem.
- Svoje zavazadla nespustíte z očí, zejména v hotelových halách, na letištích a nádražích.

PO PŘÍJEZDU do zahraničí

- Vyžádejte si k přečtení *Ochranný režim, Plán činnosti při mimořádných událostech a Evakuační plán*.
 - Tyto dokumenty zaměstnancům i rodinným příslušníkům poskytnou mnohé informace týkající se běžného provozu ZÚ a rizik, se kterými se můžete setkat, postupů při mimořádných událostech, při vyhlášení bezpečnostních stupňů a při evakuaci.
- Ptejte se kolegů na detaily o pobytu ve městě a zemi vaší působnosti (nebezpečná místa, regionální zvláštnosti projevů kriminality, případně požádejte o projížďku automobilem po městě, seznámte se s dopravou, atd.), seznámte se i vy a vaše děti s rodinou, která již v místě pobývá delší dobu
- Uložte si do mobilu čísla na spolupracovníky ze ZÚ, policii, diplomatickou policii a první pomoc (kontakty najdete v Plánu činnosti ZÚ).
- Doporučujeme do mobilu uložit také nejdůležitější čísla na místní MZV (diplomatická služba, kabinet ministra nebo 1. náměstka, ředitele odboru nebo alespoň referenta pro ČR) a mobilní čísla osob z klíčových spojeneckých ZÚ.
- Při mimořádných událostech může dojít k poškození počítačů, sítí, nebo omezení dodávek el. proudu a výpadkům činnosti komunikačních zařízení.
 - Nespolehejte proto, že se vám v takových případech podaří získat informace z internetu nebo třeba vytisknout z počítače.

VŠEOBECNÉ RADY PRO VAŠI BEZPEČNOST

Chovejte se nenápadně!

Buďte bdělí a ostražití!

Vyhýbejte se opakovanému stereotypnímu jednání – buďte nevypočitatelní!

- Chovejte se zdvořile a zdrženlivě. Vyhýbejte se hlasité konverzaci nebo hádce.
- Oblékejte se a chovejte nenápadně. Nenoste oblečení s provokativními nápisy či symboly. Pamatujte, že odlišné kultury uznávají odlišné hodnoty a náboženství. Jste-li na pochybách, raději buďte velmi opatrní.
- Vyhýbejte se všemu, čím byste na sebe upoutali nežádoucí pozornost a co by poukazovalo na vaše zaměstnání. Nenoste zavazadla, oděvní součásti a doplňky s nápisy či emblémy, jednoznačně odkazujícími na ČR – mimo oficiální akce a některé specifické situace, kdy se rozhodnete, že je vhodné být označen jako pracovník ZÚ (např. při organizaci pomoci postiženým občanům ČR nebo při evakuaci.)

- Nehovořte o svých soukromých záležitostech (zejména o cestovních plánech), práci nebo o své rodině s neznámými lidmi. Především pak nehovořte o tom, kdo je vašim zaměstnavatelem. Zásadně neposkytujte informace o svých spolupracovnících.
- Nechubte se, že u sebe máte značnou hotovost. Nikdy s sebou nenoste dokumenty a kreditní karty, které nepotřebujete, či větší finanční obnosy a jiné cennosti. Doporučuje se používat peněženku s malým obnosem a levný mobilní telefon, které vydáte v případě loupežného přepadení.
- Nebud'te roztržiti! Své cennosti a doklady mějte na bezpečném místě - nikoli v kabelce, batohu, v kapse kabátu či v zadní kapse kalhot. Kabelku noste před sebou, obrácenou uzávěrem k tělu. Peněženky noste v přední kapse kalhot. Vhodná jsou i pouzdra na doklady, která lze schovat pod oblečením.
- Vždy u sebe mějte mince v místní měně a telefonní karty, abyste mohli zaplatit za telefonní hovory. Měli byste znát místní telefonní systém i telefonní čísla policie, záchranky apod.
- Dávejte si pozor na kapesní zloděje, zvláště na frekventovaných a turisticky vyhledávaných místech.
- Cestujte nalehko. Berte si s sebou jen to nejnutnější. Nepoužívejte zavazadla vojenského stylu, např. pytle.
- Nechod'te nikam sami, zejména v noci. Vyhýbejte se osamělým místům, špatně osvětleným ulicím a úzkým uličkám.
- Držte se stranou „ožehavých situací“, zejména demonstrací a politických mítinků.
- Při jednání s cizími lidmi pamatujte na pravdivé přísloví, že „ten, kdo je až přespřilíš příjemný, obvykle nebývá upřímný“.
- Nadměrná konzumace alkoholu je často prvním krokem k tomu, abyste se stali obětí zločinu nebo vážné nehody. Alkohol snižuje pozornost i schopnost racionálního uvažování a zhoršuje fyzickou koordinaci. I proto se zločinci často zaměřují na opilého člověka. Mnozí postižení navíc ztrácejí schopnost předvídat a zhodnotit potenciální nebezpečí. S množstvím alkoholu často roste chuť se svěfovat a může dojít k prozrazení informací, které jste původně vůbec sdělit nechtěli. Pokud pijete, pijte s mírou, zejména mimo domov.
- Vyhýbejte se opakovanému stereotypnímu jednání. Používejte různé východy z objektů, různé cesty k domu apod.
- Naučte se přivolat pomoc v jazyce země, ve které se právě nacházíte.
- Naučte se zásadám první pomoci.
- Zvykňte si pravidelně kontrolovat průchodnost únikových východů doma i na ZÚ.
- Všechny neobvyklé nebo podezřelé aktivity hlaste vedoucímu ZÚ nebo řediteli odboru BEZO. Neváhejte ohlásit i vlastní chyby, zejména pokud se vás někdo kvůli nim snaží vydírat.

Další kapitoly, na které se můžete těšit v příštím Zpravodaji – např.:

- Zabezpečení bydlení v rizikových oblastech
- Cestování a pobyt v cizí zemi
- Používání vozidla a rizika spojená s automobily
- Bezpečnost dětí v rizikových oblastech
- Mimořádné události
 - Povodeň
 - Zemětřesení
 - Vichřice, hurikán, tornádo
 - Epidemie, pandemie

- *Ozbrojené konflikty*
- *Přepadení, únos, zajetí*

PSYCHICKÁ ZÁTĚŽ A STRES – I TO JE PROBLÉM!

Příručka BEZO si mimo jiné všímá jeho a podává pomocnou ruku.

- Stres se stává škodlivým, působí-li dlouhodobě, je-li intenzivní a jste-li mu vystaveni příliš často.
- Vnímání stresu je u každé osoby individuální – záleží na mnoha okolnostech. Co stresuje jednoho člověka, nemusí stresovat jiného.
- Stres se může vyvinout z dlouhodobých a vlekloucích se situací nebo množství menších **každodenních frustrací**, nejčastěji:
 - **Nevyhovující bydlení** – nedostatek soukromí, teplo/chlad, nefungující služby;
 - **Cestování** – přesuny, nebezpečí, hrozby;
 - **Jidlo** – omezený výběr, nedostatek toho, na co jsme zvyklí;
 - **Nemožnost realizovat se mimo pracovní dobu** – malá nabídka sportovních a kulturních aktivit, špatná bezpečnostní situace;
 - **Odloučení od skupiny lidí, kteří nám chybějí** – rodina, přátelé;
 - **Kolegové a situace na pracovišti**;
 - **Náhlá zátěžová situace** (smrt blízké osoby, rozchod, zranění, napadení, únos, přírodní katastrofy, atd.).
- Stres může negativně ovlivnit váš zdravotní stav a pracovní výkon, přenáší se i do vašich rodin, proto v případě déletrvajících obtíží neváhejte vyhledat odbornou pomoc.

Co může pomoci:

- Identifikujte stresory, které na vás působí.
- Buďte asertivní, ne agresivní.
- Plánujte svůj pracovní i mimopracovní čas.
- Dopřejte si dostatek spánku.
- Jezte zdravě (vyvážené množství i kvalita jídla).
- Cvičte, věnujte se fyzickým aktivitám.
- Vyhňte se nadměrné konzumaci alkoholu, nikotinu i kofeinu.
- Nepodceňujte aktivity v mimopracovním čase, věnujte se koníčkům.
- Nezapomínejte na relaxaci nebo meditaci.
- Promluvte si s člověkem, kterému věříte, nebo si pište deník.
- Pokud se cítíte pod tlakem, snažte se získat od situace odstup a odložte důležitá rozhodnutí na pozdější dobu, až budete klidnější.
- I pokud jste velmi vytížení, nezapomínejte na přestávky – při vyčerpání hrozí, že se dopustíte chyb.
- Chronický stres může přejít až do syndromu vyhoření nebo k preferenci rychlých, často cynických řešení – pokud jste schopni si to uvědomit, nechte se dočasně vystřídat některým z kolegů.

První pomoc v akutní stresové situaci:

- Soustřeďte se na svůj dech, dýchejte zhluboka a pravidelně.
- Pokud je to možné, odejděte z místnosti.
- Ochlaďte si čelo, spánky a tepny (alespoň zápěstí) studenou vodou, dovoluje-li to situace, vysprchuje se.

- Napijte se vody, soustřeďte se na její polykání.
- Najděte si v okolí předmět nebo předměty, které si v duchu přesně popisujte.
- Teprve poté se pokuste myslet, případně dělat rozhodnutí.

V případě, že chcete pomoci druhému člověku:

- Nabídněte pomoc, projeďte zájem o jeho příběh (nenásilně).
- Trpělivě poslouchajte.
- Buďte empatičtí.
- Buďte k dispozici a stravte s ním nějaký čas.
- Ujistěte ho, že jeho reakce jsou normální (normální reakce na nenormální situaci).
- Dohlédněte, aby pravidelně jedl a pil.
- Pomozte s pracovními úkoly nebo rutinními pracemi v domácnosti, pokud není schopen je vykonávat sám. (A naopak, pokud je schopen a chce pracovat, umožněte mu to.)
- Případné negativní emoce si neberte osobně.
- Nezahlčujte jeho obtíže.

PSYCHOLOGICKÉ SLUŽBY NA MZV

Od června letošního roku začala na odboru PERS MZV pracovat psycholožka, paní Mgr. Eva Pavlovská. Je to zkušená odbornice s mnoha lety psychologické praxe, proto věříme, že vám bude moci poradit s různými problémy, se kterými si sami nevíte rady.

*Paní Pavlovská poskytuje služby především zaměstnancům MZV, ale mohou se na ni obracet i jejich rodinní příslušníci, a to **primárně během vyslání a v záležitostech s ním souvisejících, před výjezdem a po návratu.***

Nabídka psycholožky na MZV

PROČ SPOLUPRACOVAT S PSYCHOLOGEM?

- ✓ můžete více porozumět sami sobě, vztahům a situacím, ve kterých žijete
- ✓ můžete objevit vlastní psychické zdroje a naučit se s nimi efektivněji pracovat
- ✓ můžete najít pomoc při řešení specifických situací jako šikana, manipulace, obtěžování a další negativní jevy na pracovišti
- ✓ můžete zlepšit své komunikační dovednosti, naučit se lépe zvládat stresové situace a další

DŮVĚRNOST

- ✓ psychologické konzultace jsou důvěrné
- ✓ bez rizika ve vztahu k bezpečnostní prověrce
- ✓ bez vlivu na výběrová řízení

UŽITEČNOST

- ✓ odborná a praktická pomoc při řešení osobních, pracovních či rodinných situací
- ✓ pomoc při porozumění vlastním či týmovým problémům a jejich zvládnutí
- ✓ nestranný a nezaujatý pohled na situaci umožňující objevení nových možností a řešení

CO NABÍZÍM

- ✓ konzultace a poradenství v osobních, pracovních a rodinných záležitostech

- ✓ koučování za účelem profesního a osobního rozvoje
- ✓ krizovou intervenci v jakékoli situaci
- ✓ pomoc obětem šikany, mobbingu, obtěžování apod.
- ✓ psychologická předvýjezdová školení a další tematické kurzy
- ✓ mediaci v případě komunikačních a vztahových problémů na pracovišti
- ✓ relaxační, asertivní a komunikační techniky, zvládání stresu a další

CO NEDEĚLÁM

- ✓ nepodílím se na výběrových řízeních ani psychologických diagnostikách
- ✓ nepořizuji záznamy z konzultací, nevedu evidenci konzultujících

KONTAKTY

Mgr. Eva Pavlovská - kancelář č. 74
tel.: 224 182 374, mobil: 734 362 679,
email: eva_pavlovska@mzv.cz

Pracovní doba: PO – 7.45-13, ST – 7.45-16, ČT – 7.45-15

Konzultovat lze i mimo uvedené hodiny a mimo budovu MZV či zcela anonymně telefonicky.

Rozhovor s psycholožkou paní Mgr. Evou Pavlovskou chystáme do příštího čísla Zpravodaje.

PERLIČKY PRO ZPRAVODAJ

Muži snáší nomádský život lépe

Četná svědectví získaná belgickou asociací rodinných příslušníků od partnerů vysílaných zaměstnankyň ministerstev zahraničí různých evropských zemí ukázala, že muži snáší stěhovavý život lépe než ženy. Mnohem častěji používají při popisu svého života slova jako „šťěstí“, „svoboda“, „kulturní bohatství“, zatímco například problémy s hledáním práce jsou jimi považovány za dočasné a nejsou ve středu zájmu tak často, jako u žen.

Zdravotnické informace o 220 městech světa

Na www.cimed.org (stránkách francouzského Comité d'informations médicales pro francouzské Ministerstvo zahraničních věcí a francouzskou Maison des Français de l'Étranger) jsou umístěny informace o všem, souvisejícím se zdravím ve více než 220 městech světa. Každé z nich má na webu kartu, ve které se dočtete o podnebí, druhu a kvalitě potravin a vody, potřebném očkování, nakažlivých nemocech, stavu zdravotnictví, dostupnosti léčiv, pobytu s domácím zvířetem, kvalitě telefonického spojení, hygienických a zdravotních rizik, nemocnicích a doporučených lékařích apod. Základní údaje, a doporučení jsou zdarma a není jich málo. Za 5 EUR je možno dostat informaci ještě velmi podrobnější (jednoduchá platba). Jedinou podmínkou je znalost francouzštiny, ve které celý systém funguje.

ZMĚNA V DŮCHODOVÉM POJIŠTĚNÍ PRO DOPROVÁZEJÍCÍ PARTNERY - POKRAČOVÁNÍ

V minulém čísle Zpravodaje jsme vás informovali o změně, kterou se podařilo prosadit do zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění.

Tato změna umožňuje, aby důchodové pojištění za **manžela/manželku nebo registrovaného partnera/registrovanou partnerku (dále jen partner/partnerka)** vyslaného zaměstnance MZV platil zaměstnavatel - tedy MZV.

Podmínky, které je třeba splnit ze strany partnera/partnerky upravuje směrnice „**Podmínky zaplacení pojistného k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění pro nepracující manžele**“, která nabyla účinnosti 1. července 2015.

Podmínky:

V souvislosti s dlouhodobým vysláním zaměstnance na ZÚ, kterého následuje do zahraničí **partner/ka**, vzniká partnerovi/partnerce právo na zaplacení pojistného k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění (dále jen „refundace“) ze strany MZV, pokud:

- zaměstnanci náleží náhrada zvýšených životních nákladů (NZŽN), s výjimkou pěstounů, osob pečujících o dítě do 4 let nebo osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby, a invalidních důchodců,
- podal/a partner/ka Přihlášku k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění.

Refundaci nelze poskytnout, pokud je partner/ka zaměstnán/a nebo je osobou samostatně výdělečně činnou podle českého právního řádu, nebo vykonává obdobnou činnost podle práva cizího státu, ze které by mu/jí plynul příjem.

Refundace náleží i v případě, kdy partnerovi/partnerce bylo jeho/jejím zaměstnavatelem poskytnuto neplacené volno nebo má přerušeno, anebo ukončeno provozování živnosti.

K přihlášce k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění, kterou partner/ka odevzdává na České správě sociálního zabezpečení (ČSSZ), je nutno přiložit potvrzení zaměstnavatele, které prokáže následování partnera/ky – zaměstnance MZV do práce v zahraničí a dále oddací list (doklad o registrovaném partnerství), prokazující trvání manželství (registrovaného partnerství) s osobou, která působí v zahraničí, a to po celou dobu, po kterou má dobrovolné pojištění trvat. Toto potvrzení vydá zaměstnanci pro jeho partnera/ku OSPV (dříve PAM).

Vyslaný zaměstnanec dále podá „Žádost o refundaci úhrady dobrovolné účasti na důchodovém pojištění pro nepracujícího manžela/ku nebo registrovaného partnera/ku (podle zákona č. 155/1995 Sb.)“ na OSPV (dříve PAM).

Refundaci lze uplatnit poprvé za měsíc červenec 2015.

Výplatu refundace náležející manželovi provede OSPV na základě předložených dokladů na bankovní účet, který uvede manžel v žádosti o refundaci

Přihlášku k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění lze zaslat příslušnému pracovišti ČSSZ včetně potvrzení o vyslání zaměstnance do zahraničí kdykoliv za období po 31.12.2014 zpětně. Výše refundace však bude určena jen ve výši stanovené čl. 2 odst. 2 této Směrnice a za období nejdříve od 1. července 2015.

Nejnižší měsíční pojistné pro rok 2015 činí 1863 Kč a u osob, které jsou účastny důchodového spoření (dosavadní platný II. pilíř), 1996 Kč.

Potřebné formuláře:

- Vzor přihlášky k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění
- Žádost o refundaci

naleznete v příloze ke směrnici (na LN – pro zaměstnance MZV) nebo na interních webových stránkách SRP, na které mají přístup pouze jeho členové.

NĚKOLIK POZNÁMEK K VÝŠI DŮCHODU A JEHO VÝPOČTU

Nárok na starobní důchod vzniká, když jsou splněny **2 podmínky**:

- dosažení zákonem požadovaného důchodového věku
- získání potřebné doby pojištění. Potřebná doba pojištění pro nárok na starobní důchod se po 31. 12. 2009 postupně prodlužuje z 25 let až na 35 let, a to v závislosti na kalendářním roce dosažení důchodového věku.

Výše důchodu

od státu závisí na **době pojištění** a tzv. **osobním vyměřovacím základu**.

- U zaměstnanců je **vyměřovacím základem** průměrná hrubá měsíční mzda, u živnostníků jde o rozdíl mezi ročními příjmy a výdaji (základ daně).
- Do **doby pojištění** se u OSVČ i zaměstnanců započítávají pouze roky, kdy je z jejich příjmu řádně odváděno důchodové pojištění.

Do výpočtu důchodu vstupují všechny příjmy, ze kterých odvádíme pojistné. V případě, že z příjmů neplatíme pojistné, pak do výpočtu nevstupují.

Osobní vyměřovací základ je zjednodušeně řečeno průměrná hrubá měsíční mzda pojištěnce za jeho produktivní život. Počítáme ho za tzv. rozhodné období. To začíná kalendářním rokem 1986 a končí kalendářním rokem bezprostředně předcházejícím roku, ve kterém se přiznává důchod. Jestliže je důchod přiznaný v roce 2014, tak se hodnotí roky 1986 až 2013. Při výpočtu osobního vyměřovacího základu se dřívější příjmy násobí koeficientem zohledňujícím inflaci v daném roce tak, aby všechny příjmy v jednotlivých letech byly pro důchodové účely na srovnatelné úrovni. Z osobního vyměřovacího základu se následně počítá měsíční penze.

Doba pojištění ke dni vzniku nároku na důchod je součet doby pojištění a tzv. náhradních dob pojištění. Náhradní doby pojištění se s výjimkou doby péče o dítě do čtyř let věku nebo o osobu závislou na péči jiné fyzické osoby (bezmocnou osobu) a doby výkonu základní vojenské služby započítávají pro výši procentní výměry důchodu v rozsahu 80 %. Z doby studia získané před 1. lednem 1996 se započítává doba studia po skončení povinné školní docházky do dosažení věku 18 let v plném rozsahu a po dosažení uvedeného věku se hodnotí nejvýše 6 roků studia, a to v rozsahu 80 %. Studium získané po 31. prosinci 1995 do 31. prosince 2009 se započítává nejvýše v délce 6 roků po dosažení věku 18 let, a to v rozsahu 80 %. Z doby „evidované“ nezaměstnanosti se započítává doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání u Úřadu práce, po kterou byly vypláceny dávky v nezaměstnanosti. Doba vedení v této evidenci, po kterou nebyly vypláceny dávky v nezaměstnanosti, se hodnotí v rozsahu nejvýše tří roků zjišťovaných zpětně ode dne vzniku nároku na důchod; přitom dobu evidence před 55. rokem věku pojištěnce do ní lze započítat jen v rozsahu jednoho roku. Pro výši procentní výměry se tato doba započítává v rozsahu 80 %.

Výši důchodu si můžeme vypočítat pomocí důchodové kalkulačky. Pro **stanovení výše důchodu přiznávaného po roce 2015** ale ještě nejsou k dispozici potřebné statistické údaje, proto **důchodová kalkulačka může sloužit pouze k orientační představě o výši důchodu.**

Pár postřehů a rad

- O přesný výpočet důchodu se zohledněním všech rozhodných skutečností si můžete požádat u okresní správy sociálního zabezpečení podle místa trvalého bydliště. (Ale i tak bude výpočet pouze orientační.)
- Požádejte si u ČSSZ o "Informativní osobní list důchodového pojištění", získáte tak přehled o vaší době pojištění, kterou máte evidovanou u ČSSZ a případně zjistíte, že vám chybí doložené odpracované roky od některého z vašich zaměstnavatelů.
- Pokud pracujete v některém ze států Evropské unie a odvádíte tam alespoň 1 rok zálohy na pojištění na důchodové pojištění, máte nárok na důchod z tohoto státu.
- Pokud pracujete v některém ze států nebo ve více státech Evropské unie po dobu kratší než jeden rok, zálohy a nárok na důchod převezme stát, ve kterém jste pracovali nejdéle.
- Potřebná doba pojištění (pro r. 2018) je 35 let včetně náhradních dob, anebo 30 let opravdu odpracovaných, bez náhradních dob.
- K dobrovolné účasti na důchodovém pojištění se můžete přihlásit od r. 2010, a to i zpětně. Bez důvodu si můžete dobrovolně platit důchodové pojištění omezeně na dobu 15 let, naproti tomu s udáním důvodu (následování manžela/manželky do zahraničí) neomezeně dlouhou dobu.
- Pokud si platíte dobrovolné důchodové pojištění v minimální výši, je to stejné (v současné době), jako byste měli hrubou mzdu 6650,- Kč/měsčně. To znamená, že výše důchodu pouze při placení záloh tímto způsobem nebude tedy nijak závažná. Nemá smysl zvyšovat minimální výši záloh dobrovolného důchodového pojištění, na výši důchodu to má totiž minimální vliv vzhledem k vynaloženým nákladům.

Věra Labuťová

VYPLÁCENÍ RODIČOVSKÉHO PŘÍSPĚVKU

Asi před půl rokem se na nás obrátil pan Vlastimil s dotazem ohledně vyplácení rodičovského příspěvku.

Ani my jsme netušili, že i v této oblasti existuje problém. A tak jsme se společně do věci

Ilustrační foto

ponořili a následně se dopracovali k řešení. Průběh celé „kauzy“ přikládáme k pročení a děkujeme panu Vlastimilovi za zajímavou informaci, která se může hodit i někomu z vás.

Pan Vlastimil: V posledních dnech řeším situaci své rodiny, kdy manželka je na rodičovské dovolené a následuje mě na zahraniční pracoviště. Ve Zpravodaji č. 8 z března 2013 jsem se na straně 16 v článku od paní Karolíny Siegllové (Článek Dodatek - Mateřská

dovolená v zahraničí pro manželku zaměstnance) dočetl, že rodičovský příspěvek může být čerpán zároveň s NZŽN, což ukazuje na fakt, že by měl být rodičovský příspěvek vyplácen osobám vychovávajícím děti v zahraničí.

Nevím, jestli celou situaci chápu správně, a proto bych se chtěl zeptat, jestli moje manželka má skutečně nárok na rodičovský příspěvek, když mě následuje do zahraničí (viz podmínka trvalého pobytu v ČR v § 63, zákona 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře).

Popis vlastní zkušenosti z obdobné situace poskytla naše členka Martina Pometlová:

Do zahraničí jsem následovala manžela jako vyslaného pracovníka MZV a rodičovský příspěvek jsem začala čerpat až v zahraničí (po dočerpání mateřské dovolené, na kterou jsem také nastoupila v zahraničí). Během čerpání rodičovského příspěvku vstoupila v platnost novela zákona, která zavedla Vámi zmíněnou povinnost dlouhodobého pobytu v ČR. Úřadem

práce jsem byla požádána potvrdit skutečnost, že mám na území ČR pobyt (zákon uvádí detailnější popis požadovaného stavu). Odpověděla jsem po pravdě, že na území ČR trvale pobývám, dočasně/přechodně bydlíme v zahraničí - následuji manžela na vyslání za MZV, dítě je státním občanem ČR, je registrované v ČR u dětského lékaře, absolvuje preventivní prohlídky a očkování podle českého kalendáře, já jsem stále zaměstnancem české firmy a manžel českého MZV, po návratu ze zahraničí bude dále dítě pokračovat ve školní docházce v ČR a v žádné jiné zemi na dítě příspěvek nepobírám.

Na základě našeho vyjádření mi český Úřad práce rodičovský příspěvek ponechal (a to i v situaci, kdy nejsem státním občanem ČR, mám zde jen pobyt). RP jsem pobírala zároveň s NZŽN.

Osobně bych Vám doporučila o příspěvek požádat (pokud tedy Vaše manželka splňuje další podmínky pro jeho vyplácení). Možná budete muset z důvodu pobytu v zahraničí vyplňovat o dotazník navíc, ale na základě mé zkušenosti, bych očekávala, že pobyt na území ČR by pro vaši manželku neměl být překážkou pobírání RP.

Pan Vlastimil: Příkládám dopis, který jsme nakonec poslali úřadům. S dopisem nám trochu pomohl právník. Úřad nám dnes dávky potvrdil, a tak jsme ustáli jednu z mnoha bitev různých výkladů českého práva.

Z dopisu pochopíte, že se jedná o podmínku bydliště na území ČR. Také je z něj patrné, že mnohé zjednodušené výklady zákona, v tomto případě podmínky trvalého pobytu na území ČR, které Vám dnes poskytne téměř kdokoli, dokonce i někteří právníci na internetových fórech, jsou trochu zavádějící, protože zákon nevyžaduje nutně fyzickou přítomnost na území ČR.

Již předešlým dopisem jsme prokázali, že jsme hlášení k trvalému pobytu v ČR elektronickou fotokopií občanského průkazu manželky.

Pokud bych mohl někomu poradit, tak naše peripetie s českými úřady zahrnující i podávání daňových přiznání příjmu apod. jsou výrazně jednodušší díky používání datové schránky. Vřele doporučuji používání datových schránek.

Doufám, že vám přiložený dopis alespoň trochu pomůže ve vaší snaze pomáhat dalším.

Dne ... 2015 jsem od Vás obdržela výzvu prostřednictvím datové schránky. Vyzýváte mě, abych vyplnila prohlášení o bydlišti pro účely rodinných dávek a dále doložila, že mám bydliště na území České republiky.

V současné době jsem dočasně i s dětmi mimo území ČR, kde doprovázíme manžela na zahraničním pracovišti, viz příloha Personální výnos na vyslání.

*Pojem „bydliště“ pro účely zákona 117/1995 Sb. je vymezen v §5 odst. 6 zákona 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi: „Osoba má bydliště na území České republiky, zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, **vykonává zde výdělečnou činnost**, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, **popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepětí této osoby s Českou republikou.**“ Ráda bych k vybraným vymezením bydliště uvedla, že:*

- doprovázím manžela, který je zaměstnancem Ministerstva ČR, které ho vyslalo plnit úkoly ve prospěch ČR na pracoviště v zahraničí. Jeho zařazení na zahraničním pracovišti je dočasné na tři roky. Před zařazením na zahraniční pracoviště jsme všichni bydleli na území ČR, kam se po skončení zařazení na zahraničním pracovišti všichni vracíme. Přestože jsem v současnosti dočasně mimo území ČR, tak se dlouhodobě zdržujeme na území ČR. K prokázání těchto údajů přikládám personální výnos na vyslání na zahraniční pracoviště;*
- manžel je, jak jsem již zmínila výše, zaměstnancem Ministerstva ČR, také patrně z přiloženého personálního výnosu, a platí daň z příjmů, sociální a zdravotní pojištění v České republice i v průběhu zařazení na zahraničním pracovišti. Jako doklad přikládám potvrzení o zdanitelných příjmech za roky 2013 a 2014. I já mám stále platnou pracovní smlouvu s Městským úřadem. **Vykonáváme tak výdělečnou činnost na území ČR**, přestože já do zaměstnání nedocházím a plat nepobírám z důvodu rodičovské dovolené;*
- náš syn je hlášen k povinné školní docházce v ČR, kde také vykonává pravidelné zkoušky dle školského zákona;*
- jsem státní občankou ČR s platnou pracovní smlouvou, má dcera je také státní občankou ČR a včetně syna doprovázíme manžela, vyslaného v zájmu ČR na pracoviště v zahraničí, který má příjem v ČR, kde i platí daň, sociální a zdravotní pojištění. Naše děti jsou v ČR registrované u zubaře a pravidelně navštěvují dětské lékaře, viz přiložená potvrzení dětské lékařky. Na základě těchto faktů jsem pevně přesvědčena, že sepětí mé osoby a mé dcery s ČR je jediné a zcela zjevné a nedokážu si v tuto chvíli představit příkladnější sepětí s ČR.*
- celá rodina je pojištěna v ČR.*

Pokud bych měla výše uvedené shrnout, pak mým bydlištěm je ČR z toho důvodu, že v souladu s § 5 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi sepětí s ČR jasně vyplývá z faktu, že můj manžel je vyslán Českou republikou na pracovní cestu do zahraničí a já, jako manželka jej spolu s malou dcerou a synem následovali jen na tuto omezenou dobu, kdy nemáme v úmyslu se mimo území ČR zdržovat trvale. Toto vyplývá i z faktu, že dcera, syn, manžel i já jsme evidováni u doktorů v ČR a že ihned po ukončení pracovní cesty manžela máme v úmyslu nadále setrávat v ČR. Je tedy pravda, že se sice jedná o pracovní cestu netypicky dlouhou, ale tato délka vyplývá z požadavku zaměstnavatele mého manžela.

Věřím, že jsem situaci ohledně bydliště vysvětlila a že nárok na rodičovský příspěvek je tímto dostatečně prokázáný. Pokud jsem Vám svým předešlým jednáním způsobila komplikace, pak se velmi omlouvám, neboť jsem byla přesvědčena, že podle §3 odst. 1a) zákona 117/1995 Sb. mi rodičovský příspěvek náležel bez ohledu na místo skutečného pobytu. Byli jsme takto ostatně poučeni a to i na jaře roku 2012 na Vašem úřadě.

Přílohy:

Personální výnos na vyslání

Potvrzení o zdanitelných příjmech za rok 2013

Potvrzení o zdanitelných příjmech za rok 2014

Potvrzení dětské lékařky – dcera

Potvrzení dětské lékařky – syn

Prohlášení o bydlišti pro účely rodinných dávek

ZE ŠKOLNÍCH LAVIC

Tato pravidelná rubrika je určena především rodičům dětí a dětem, které se chystají na studium v zahraničí, nebo se naopak vracejí ze zahraničního pobytu a hledají vhodné studium v Čechách.

Pro dnešní článek jsme zpracovali informace z přednášky PhDr. Jitky Kendikové, ředitelky ZŠ a Gymnázia J. Gutha-Jarkovského. Přednášku a následnou besedu na téma "Studium našich dětí v Čechách a zahraničí" v červnu letošního roku uspořádalo Sdružení rodinných příslušníků zaměstnanců MZV (SRP) ve spolupráci s Personálním odborem MZV.

PhDr. J. Kendiková

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Pokud pobýváte s dítětem **v době studia základní školy v zahraničí**, nezapomeňte na tyto **povinnosti**:

- dítě musí být zapsáno v české (kmenové) škole, ředitel školy může vyžadovat dostavit se osobně k zápisu,
- oznámit řediteli kmenové školy, že dítě bude konat povinnou školní docházku v zahraničí, sdělit předpokládanou dobu školní docházky v zahraničí, případně také adresu pobytu dítěte a adresu školy, kterou v zahraničí navštěvuje
- odevzdat vysvědčení ze zahraniční školy (notářsky ověřený překlad)

Rozdílové zkoušky nejsou povinné, škola je realizuje na základě žádosti rodičů.

Škola zkouší podle vlastního učebního plánu.

Pokud dítě neskládá rozdílové zkoušky, má právo ho ředitel při návratu přezkoušet a podle toho zařadit do třídy. Problém – není dáno, z čeho přesně má být přezkoušeno. Proto se vyplatí rozdílové zkoušky skládat.

Na **českém vysvědčení** má žák známky pouze z těch předmětů, ze kterých skládal rozdílové zkoušky, ostatní předměty nejsou klasifikovány. Na zadní straně vysvědčení je uvedena poznámka, že žák plní povinnou školní docházku podle §38 školského zákona (docházka v zahraničí).

Pro ZŠ v ČR existuje **rámcový vzdělávací program**. Školy si dělají vlastní vzdělávací program, mají vlastní výukové metody, vybírají si vlastní učebnice (učebnice musí mít doložku MŠMT).

Pokud je dítě kmenovým žákem školy (i když je v zahraničí), má nárok na učebnice, na cvičebnice nárok nemá, cvičebnice si kupují sami všichni žáci.

Dost často je podceňován **problém při návratu do české školy**. (Bývá někdy větší než v zahraniční škole.) Proto je důležité vybrat si správnou školu v Čechách. Největší problémy nebývají s češtinou, jak bychom očekávali, ale např. s chemií, fyzikou atd., kde dětem chybí české názvosloví.

Obecně platí – déle se adaptují (v nové škole, v novém prostředí) chlapci než dívky, také se hůř adaptují starší děti.

STŘEDNÍ ŠKOLA

Příhlášku na střední školu vyplňuje zákonný zástupce a ten za ni odpovídá, kmenovou základní školu k tomu nepotřebujeme.

Kmenová základní škola ale musí vydat **zápisový lístek**. V případě problémů může vydat zápisový lístek krajský úřad.

Zkoušky na SŠ jsou trojího typu:

1. SCIO – postaveny na jazyce, hraní se slovíčky, může být náročné z tohoto důvodu
2. Jednotné zkoušky – Cermat – jsou z tohoto hlediska pro děti studující v zahraničí jednodušší
3. Vytvořené samotnou školou

Kritéria ke zkouškám jsou zveřejňována na webu škol do konce ledna.

Dítě **musí přijet** na přijímačky.

Z legislativy vyplývá povinnost rovných podmínek pro všechny.

Legislativa chrání cizince – nemusí skládat zkoušku z češtiny, ale znalost jazyka může být ověřena rozhovorem.

O přijetí na SŠ do vyššího ročníku rozhoduje ředitel, může si stanovit kritéria pro přijetí podle vlastního uvážení.

Pokud dítě složí přijímací zkoušky na gymnázium a odjíždí do zahraničí, obvykle přeruší studium. Pozor – studium může přerušit pouze na 2 roky.

Při návratu pak je na dohodě s ředitelem školy, do jakého ročníku se vrátí – 2 varianty:

- vrátí se tam, kde skončil,
- vrátí se do vyššího ročníku na základě „rozdílových“ zkoušek (pozor – ředitel stanoví, z čeho budou rozdílové zkoušky, může nařídít zkoušky ze všech předmětů).

Kritéria pro přijetí dnes stanovuje ředitel předem – **vybíráme si školu podle kritérií**.

(Gymnázium v Truhlářské váže přijímání dětí do vyšších ročníků pouze kapacitou volných míst, rozdílů a nedostatků v předmětech dětí přicházejících ze zahraničí řeší v průběhu studia.)

Pokud student chce a potřebuje **českou maturitu** (z důvodu studia na české VŠ), doporučujeme nostrifikaci zahraničního studia - je to jednodušší pro děti studující v zahraničí než česká maturita.

Přerušení studia na střední škole

Přerušit vzdělávání je možné, pouze když žák splnil povinnou školní docházku. Není tedy možné na nižších stupních osmiletých a šestiletých gymnázií.

Doba jednoho přerušení studia na střední škole je omezena nejvýše na dva roky (a to roky kalendářní!). Tato doba se vztahuje na jednotlivé přerušení studia, je možné opakované přerušení studia.

Po dobu přerušení vzdělávání není žák z právního hlediska žákem dané střední školy. To znamená, že po tuto dobu nemá práva a povinnosti žáka školy podle školských právních předpisů a zároveň se **nepovažuje za žáka školy pro účely zdravotního pojištění a pojistného na sociální zabezpečení**, ztrácí status studenta.

U pobytů, kde přerušíte studium v Čechách a pokračujete na škole v zahraničí, mohou nastat dva případy:

- MŠMT školu uznává za rovnou studiu na VŠ v ČR (§ 12 odst. 2c zákona o státní sociální podpoře 117/1995 Sb. v platném znění) - o status nepřicházíte.
- MŠMT školu neuznává - pak status studenta ztrácíte.

To, zda zahraniční školu MŠMT uznává nebo ne, doporučujeme ověřit přímo na MŠMT.

INFORMACE Z WEBOVÝCH STRÁNEK MŠMT K TOMUTO TÉMATU

Posuzování zahraničního středoškolského studia pro zdravotní a sociální účely

Žáci a studenti, kteří se vzdělávají v cizině, mohou požádat Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy o posouzení postavení studia podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o postavení studia na střední škole v cizině se následně předkládá zdravotní pojišťovně, České správě sociálního zabezpečení, mzdové úctárně nebo finančnímu úřadu.

Žádost o posouzení postavení studia na střední škole v cizině se podává na předepsaných formulářích.

- [Formulář žádosti o posouzení postavení studia na střední škole v cizině pro sociální účely a účely zdravotního pojištění](#) (pro účely dávek státní sociální podpory, nemocenského pojištění, zdravotního pojištění, důchodového pojištění – sirotčí důchod atd.)
- [Formulář žádosti o posouzení postavení studia na střední škole pro účely důchodového pojištění](#)

Formuláře naleznete na webu MŠMT: [**www.msmt.cz**](http://www.msmt.cz) – **vzdělávání – školství v ČR - Posuzování zahraničního středoškolského studia pro zdravotní a sociální účely**

Přílohou žádosti o posouzení postavení studia jsou následující dokumenty:

- **originál** (úředně ověřená kopie) **potvrzení o studiu**, vydané zahraniční školou, ve kterém je uvedeno **jméno, datum narození studujícího**, název a adresa školy, **datum zahájení studia (den, měsíc a rok)** s razítkem a podpisem oprávněné osoby a **úředním překladem**,
- **originál** (úředně ověřená kopie) **učebního plánu** (*předměty a počet hodin výuky týdně*) potvrzený školou s **úředním překladem**,
- úřední překlad do českého jazyka se nevyžaduje v případě, že jsou potvrzení vystavena ve slovenském, anglickém a německém jazyce.

Formulář žádosti a potvrzení vydaná školou **v listinné podobě** zašlete prostřednictvím pošty na adresu: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor vzdělávací soustavy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1**, nebo doručte osobně na podatelnu ministerstva (pondělí až pátek 7:30 - 15:30).

Žádosti zaslané pouze prostřednictvím e-mailu nelze vyřídit!

Pokud žádost nepodává zletilý žadatel (studující od 18 let), nebo zákonný zástupce nezletilého žadatele (rodič nezletilého studenta), doložte **plnou moc**.

Žádost o posouzení postavení studia na střední škole v cizině se podává až po nástupu žáka ke studiu v zahraniční škole. **Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o posouzení zahraničního studia není možné vydat před datem nástupu do zahraniční školy.**

Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o posouzení zahraničního studia nenahrazuje rozhodnutí o uznání zahraničního vzdělání (nostrifikaci), které vydává příslušný krajský úřad.

O žádosti ministerstvo rozhodne ve lhůtě do 30 dnů od doručení kompletní žádosti (tj. včetně požadovaných výše uvedených dokladů), ve složitých případech do 60 dnů. Za podání žádosti se neplatí žádný správní poplatek.

Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy má správní charakter a vydává se na období celého studia pouze jednou. V případě přestupu na jinou zahraniční školu je nutné vystavit nové rozhodnutí, a to opět na základě žádosti a předložených výše uvedených dokladů. Jakékoli další změny rozhodné pro uplatňování nároků (ukončení nebo přerušování studia) je žadatel povinen nahlásit příslušným orgánům v zákonné lhůtě.

Osobní konzultace v **úředních hodinách**: pondělí a středa 8.00-11.00 a 13.00-16.00 hod.

Kontaktní tel.: 234 811 685, **e-mail:** studiumvcizine@msmt.cz

Věra Labuťová

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA A ČESKÁ ŠKOLA BEZ HRANIC

561/2004 Sb., školský zákon

§ 38 - Plnění povinné školní docházky v zahraničí, v zahraniční škole na území České republiky nebo v evropské škole

Podle § 38 zákona č. 561/2004 Sb., může žák plnit povinnou školní docházku také:

- ve škole mimo území České republiky,
- ve škole zřízené při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky,
- v zahraniční škole uskutečňující na území České republiky vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu, zřízené na území České republiky cizím státem, právnickou osobou se sídlem mimo území České republiky nebo cizím státním občanem, která není zapsána v rejstříku škol a školských zařízení
- v evropské škole
- formou individuální výuky.

Žák, který plní povinnou školní docházku jedním z těchto způsobů, je zároveň žákem spádové školy nebo jiné školy zapsané v České republice do rejstříku škol a školských zařízení, kterou zvolil zákonný zástupce žáka (kmenová škola).

©Andrea Vlasáková, ČŠBH Paříž

Dále platí (podle odst. 5 § 38), že žák, který plní povinnou školní docházku ve škole mimo území České republiky nebo formou individuální výuky, může na žádost zákonného zástupce konat zkoušky z vybraných předmětů ve své kmenové škole nebo

ve škole při diplomatické misi České republiky; nekoná-li žák tyto zkoušky, doloží zákonný zástupce plnění povinné školní docházky žáka kmenové škole způsobem stanoveným v prováděcím právním předpisu. **Výsledky těchto zkoušek lze také nahradit doloženými výsledky vzdělávání u poskytovatele vzdělávání v zahraničí, který v souladu se smlouvou uzavřenou s ministerstvem zajišťuje vzdělávání občanů České republiky v zahraničí, přičemž u žáků vzdělávajících se zároveň ve škole mimo území České republiky se doklad o výsledcích vzdělávání u tohoto poskytovatele spolu s dokladem o výsledcích vzdělávání ve škole mimo území České republiky považuje za rovnocenný s vysvědčením vydaným základní školou zapsanou v rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou vysvědčení vydaného za druhé pololetí devátého ročníku základního vzdělávání.** Žák, který plní povinnou školní docházku v zahraniční škole (uskutečňující na území České republiky vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu, zřízené na území České republiky cizím státem, právnickou osobou se sídlem mimo území České republiky nebo cizím státním občanem, která není zapsána v rejstříku škol a školských zařízení), koná zkoušky z vybraných předmětů ve své kmenové škole.

Pokud přeložíme tučně vytištěnou složitou právníčkou formulaci, která hovoří o škole typu Česká škola bez hranic, do normální řeči, znamená to tedy, že:

Pokud bude vaše dítě v zahraničí navštěvovat školu typu Česká škola bez hranic (ČŠBH), která podepsala smlouvu s ministerstvem školství o poskytování vzdělání v zahraničí, nemusí skládat rozdílové zkoušky ve své kmenové škole v ČR. Osvědčení za příslušný ročník mu vydá přímo ČŠBH, vaše dítě tak v České republice postoupí automaticky do další třídy. Pouze v případě 2. pololetí 9. třídy ZŠ nemůže ČŠBH osvědčení vystavit.

Více naleznete na stránkách spolku ČŠBH: <http://www.csbh.cz/co-je-ceska-skola-bez-hranic/faq>

Podrobné informace o dění v ČŠBH můžete též nalézt v pravidelném newsletteru, který zveřejňujeme i na webových stránkách SRP www.mzv.cz/klub, v rubrice „Aktuálně“.

Věra Labuťová, Lucie Slavíková-Boucher

©Andrea Vlasáková, ČŠBH Paříž

BRASÍLIA BYLA POSTAVENA ZA NECELÉ TŘI ROKY

Hana Havlíková

Brasília je hlavní město Brazílie. Byla postavena za méně než tři roky a slavnostní zahájení se konalo 21.4.1960, letos se tedy slaví 55 let její existence.

To, že se hlavní město postaví, bylo v brazilské ústavě zakotveno už od 19. století. Centrum této obrovské země, velké jako Evropa, mělo být osídleno, čímž by došlo k propojení severu s jihem, pobřeží s vnitrozemím. Umístění stanovila již komise, která na soutoku čtyř řek uprostřed brazilské savany zvané *cerrado* našla ideální místo. Toto racionální rozhodnutí podpořil ještě prorocký sen italského kněze, zakladatele řádu salesiánů, Dona Jana Bosco, který snil o vzniku nové ideální společnosti v Jižní Americe, někde mezi 15. a 20. rovnoběžkou. Tím, kdo se myšlenky chopil a uvedl ji během svého volebního období ve skutek, byl v roce 1955 prezident Juscelino Kubitschek, muž s českými kořeny odněkud od Třeboně.

Na návrzích a plánech nového hlavního města, *nova capital*, se v rámci podniku zvaného NOVACAP podílel urbanista Lucio Costa, architekt Oscar Niemayer, zahradní architekt Burle Marx, organizátor Israel Pinheiro a mnoho a mnoho dalších techniků a stavbařů, jakož i tisíce bezejmenných dělníků a pomocníků, kteří na obří staveniště přišli z celé Brazílie, nejvíce z tradičně chudého Severovýchodu. Často se přistěhovali i s rodinami, bylo potřeba všem uvařit, vyprat, také ošetřit zraněné a nemocné, otevřelo se nové provizorní Svobodné město, *Cidade Libre*, kde byli obchodníci a podnikatelé osvobozeni od placení daní. Stavba se hnala kupředu šíleným tempem, pracovalo se na tři směny, kácela se savana, asfaltovalo se, kladla se potrubí a vedení, vše podle Costova projektu letícího ptáka, nebo také letadla – takový tvar má původní centrum města: v těle ptáka probíhá hlavní Monumentální osa *Eixo Monumental*, tu kříží Silniční osa *Eixo Rodoviário* a na jejich průsečíku leží několikaúrovňové autobusové nádraží.

Z ptáčího těla vycházejí dvě křídla – jedno míří k severu, to je *Asa Norte*, druhé k jihu, *Asa Sul*. Na křídlech navrhl urbanista obytné *quadras*, bloky čtyřpodlažních domů na pilířích, vždy čtyři spojené do *superquadry* s obchodní ulicí, kinem nebo školou, knihovnou či kostelíkem. Ideální seskupení pro to, aby lidé racionálně a přesně vycházeli za nákupy, do restaurací a za rozptýlením naprosto organizovaně a předvídaně. Zde se, milí občané, budete krmit, jinde veselit, a zde zase procházet. Vymysleli jsme to pro vás tím nejlépe možným způsobem.

Má to háček – toto centrum, toto zahradní město, bylo koncipováno pro asi 400 000 obyvatel, zaměstnanců ministerstev, jejichž budovy lemuji Monumentální osu vedoucí k náměstí Tří mocí (výkonné, zákonodárné a soudní), poslanců a senátorů a jejich rodin. Též

Sochy bojovníků na náměstí Tři moci

s velvyslanectvími bylo počítáno – každá země dostala darem pozemek, na němž si do deseti let měla vybudovat svůj úřad a rezidenci velvyslance. Kam ale s miliony lidí, kteří buď v Brasílii zůstali po dokončení stavby, nebo se průběžně přistěhovávají, aby stavěli další a další hotely, úřady a obchodní centra, aby v nich pracovali, uklízeli, vařili, aby hlídali a vyučovali děti, zkrátka kam ubytovat další tři milióny obyvatel, které má hlavní město dnes? A tak kolem městské rezervace Brasília chráněné UNESCO vznikala a vznikají satelitní města, neveselá panelová sídliště s vysokou kriminalitou, s centrem spojená nedostatečnou sítí městských autobusů a pouze jednou linkou metra.

Architektonickým skvostem Brasílie jsou stavby Oscara Niemayera – katedrála, budova Kongresu, prezidentského paláce *Planalto* i oficiální rezidence *Palacio de Alvorada*, budova ministerstva zahraničí *Itamaraty*, Národní muzeum a Národní knihovna a několik dalších. V jeho duchu je i novější chrám Dona Bosco s modrými mozaikovými okny. Město

Budovy Kongresu

se rozkládá na zelených trávnících, kde kvetou kouzelné barevné stromy *ipe*, mezi nimi poletují ptáci a motýli, vzduch je zde čistý, žádný průmysl, pro rodiny s malými dětmi ideální prostor. Musíte ovšem mít auto – bez něj se zde neobejdete, chůze mezi jednotlivými částmi města je téměř nemožná – buď kvůli velkým vzdálenostem, nebo i proto, že

zde neexistují chodníky. A tak si lidé vyšlapávají v trávnících červené cestičky a šestiproudou Avenidu Národů bez jediného podchodu, přechodu či lávky přebíhají riskující životy.

Zvláštní kapitolou Brasílie jsou adresy. Nejsou tu skoro žádná jména ulic, vše je rozděleno na bloky a sektory, označeno čísly a písmeny, jež si musíte pamatovat. Adresa naší rezidence je kupříkladu SHIS QI 9 - 2 - 15.

Když celý týden sedíte v úřadu nebo v autě, o víkendu máte chodit. Kde? V Botanické zahradě, v Městském parku nebo na břehu jezera – ale ouha, ten je z velké většiny zabrán soukromými rezidencemi nebo zábavními a sportovními kluby. Je to sice nezákonné, ale toto téma je jakoby tabu, občas se o něm napíše a nic se nezmění. Škoda, výhledy na krásný Kubičkův most, *Ponte JK*, či Žota Ká, jsou úchvatné.

Žít v Brasílii je opravdu zajímavá zkušenost. Mezi diplomaty se ale povídá, že ambasády měly raději zůstat v Riu!

Brasília, červen 2015

OKÉNKO DO EVROPY

Lotyšsko

V této pravidelné rubrice přinášíme informace o našich partnerských asociacích, sdružených v EUFASA (European Union Foreign Affairs Spouses, Partners and Families Association). Dnes představujeme lotyšskou LĀDDGA.

Letos na jaře se pravidelná každoroční konference EUFASA konala v lotyšské Rize, městě vstřícném, čistém, inspirujícím, pyšným na svoji secesní architekturu, s lidmi úsměvavými, hrdými na svou zemi a přívětivými k cizincům. Pořádala ji lotyšská asociace rodin zaměstnanců ministerstva zahraničí LĀDDGA (Latvijas Ārlietu dienesta darbinieku ģimeņu asociācija.) Ta patří k nejmladším v Unii, byla založena v létě 2011 a oficiálně registrována o rok později, kdy také podepsala s MZV dohodu o spolupráci. Připomeňme, že Lotyšsko obnovilo svou nezávislost v létě 1991, je členem EU (od r.2004), NATO, Rady Evropy a součástí Schengenského prostoru a eurozóny. Podle sčítání z roku 2013 má 2 013 000 obyvatel.

Činnost LĀDDGA je založena převážně na dobré vůli, nadšení a energii svých členů. Ti platí roční příspěvek 20 EUR a momentálně je jich 21. Do výboru je jich ročně voleno pět. Nemají pracovní dobu, referenta ani vlastní kancelář, ale ministerstvo jim na požádání poskytuje potřebné prostory a techniku. Činnost je financována z členských příspěvků a MZV hradí členství v EUFASA, účast na konferenci a letos pomohlo i s jejím pořádáním. Podle předsedkyně LĀDDGA, Inary Eihenbaumy, byla právě organizace konference největší výzvou v dosavadní činnosti asociace – znamenala pro všechny tvrdou dobrovolnou práci, ale zároveň i nejlepší možný team building. Je příznačné, že slovo problém z mé otázky bylo v odpovědi přeloženo na výzvu. Problémy pro lotyšské kolegy neexistují – jen výzvy, vedoucí k dalším výsledkům. Skutečně inspirativní přístup.

Problémy řeší Lotyši velmi podobně těm našim – přípravu manželů na výjezdy, návrat dětí ze zahraničí do místního školního systému, jejich logistické začlenění i přizpůsobení výuce, sociální zajištění partnerů po návratu, jejich pracovní možnosti při vyslání apod.

Současnou prioritou LĀDDGA je otázka dálkové výuky dětí diplomatů a jiných expatů při pobytu v zahraničí. Na jejím (nijak jednoduchém) vyřešení spolupracují s ministerstvy zahraničí a školství již několik let. Existuje sice několik programů distanční výuky, žádný však neodpovídá představě asociace – aby se jednalo o stručný program lotyšského jazyka a literatury, zahrnující i základy lotyšské historie a zeměpisu. Inspirací jsou jím podobné programy v Nizozemí, Norsku a Německu.

Konference EUFASA 2015

Vlevo I. Eihenbauma, uprostřed ministr zahraničí E. Rinkēvičs

Jaké jsou tedy současné podmínky pro rodiny zaměstnanců lotyšského ministerstva zahraničí, vyslaných na ZÚ:

Školy a školné

V zahraničí je školné placeno ministerstvem v plné výši. Volby škol je svobodná, je však třeba mít formální souhlas. Problémy nastávají často po návratu rodin domů. Asociace aktivně informuje rodiny o situaci, různých možnostech, legalizaci vzdělání, podpoře a aktualizacích zákonů a vyhlášek.

Žáci, kteří chtějí v Lotyšsku pokračovat ve studiu na IB, nemají na vybranou. Donedávna jej poskytovala jediná lotyšská škola/gymnázium se silným matematickým zaměřením. Termíny přijímacího řízení také neodpovídaly možnostem rodin, vracejících se z různých zemí světa. A – jak to známe i my - na zaplacení mezinárodní školy nemají rodiny diplomatů dostatečný příjem. LĀDDGA se podařilo dosáhnout dohody ministerstva školství a gymnázia, umožňující skládání přijímaček i mimo Lotyšsko za dozoru pověřených osob a spolupráce MZV. Od ro.2014 studium IB nabízí i další řízké gymnázium.

Další starostí rodičů bylo, že děti nebyly po návratu přijímány do stejné školy/školky, kterou navštěvovaly před odjezdem, a že sourozenci museli kvůli nedostatku volných míst chodit do různých zařízení. Oddělení vzdělávání radnice v Rize jim však vyšel vstříc, pravidla se změnila a již existuje povinnost vzít zpět každé dítě, které školu/školku navštěvovalo před odjezdem s rodiči na vyslání, a přijmout sourozence do stejné školy, pokud do ní věkové patří.

Asociace se aktivně zajímá i o možnosti výuky dětí na dálku, která v Lotyšsku zatím neexistuje, a usiluje o zřízení nějaké její formy.

V zahraničí je svobodná volba školy, je jen třeba požádat o formální souhlas. Školné je hrazené plně a všude. V případě, že pracují oba rodiče nebo je ten nepracující nemocný a nemůže se o dítě/děti starat, jsou propláceny i školka a družina.

Přídavky

Je-li s ním v zahraničí i partner/ka, dostává zaměstnanec podle své pozice navíc 3000-10000 EUR ročně. Na každé dítě příplácí ministerstvo 3700 - 4127 EUR ročně podle země vyslání.

Pokud partner/ka zůstane v Lotyšsku, má jednou ročně nárok na proplacení letenky pro návštěvu v místě vyslání.

Zaměstnávání partnerů

Partnerům lotyšských diplomatů a ATP není poskytována systematická podpora při hledání zaměstnání. Mají však oproti nám svobodnější rozhodování: Dříve i pro Lotyšce platilo, že když partner vydělával, neměla rodina vyslaného zaměstnance MZV nárok na příslušný příspěvek. Vedlo to k tomu, že se manželé/ky vzdávali svých zaměstnání a odmítali práci, kde měli příjem nižší, než částka vyplácená ministerstvem. Díky snaze Asociace, ochotě MZV a spolupráci s Ministerstvem sociálních věcí platí od začátku r.2014 nové znění zákona, podle kterého má nárok na příspěvek i rodina, ve které partner vyslaného také pracuje. Neplatí to v případech, je-li jeho zaměstnavatelem MZV.

Pokud jsou oba partneři zaměstnanci MZV, nesmí být jeden

Akce pro členy LĀDDGA – návštěva muzea okupace

pracovně podřízen druhému. Na malých ZÚ tudíž nemohou být zaměstnáni oba, na velkých spíše ano.

Lotyšsko má bilaterální smlouvu o zaměstnávání partnerů/ek s šesti zeměmi – Nizozemskem, Dánskem, Izraelem, Velkou Británií, Kanadou a USA. Ministerstvo v nich podporuje zaměstnávání partnerů/ek tím, že rodině v takovém případě dále vyplácí finanční příspěvky v plné výši.

Zdravotní péče a pojištění

Vysílání zaměstnanci MZV podstupují pravidelné zdravotní prohlídky jednou za tři roky. Na jejich rodiny se tato povinnost nevztahuje a nárok na tyto prohlídky od ministerstva nemají. Zdravotní pojištění doma i v zahraničí je zajištěno také jen pro zaměstnance.

Neexistují finanční kompenzace za nezdravé či rizikové prostředí.

Sociální a důchodové pojištění

Jelikož je obojí v případě nepracujících partnerů problém, snaží se asociace dosáhnout zajištění partnera v případě jeho nezaměstnanosti po návratu z vyslání (tento návrh zákonné úpravy je již před druhým čtením v parlamentu) a o právo manžela/ky na dědictví důchodu diplomata po jeho smrti.

Důchod partnerů/ek je minimální, jelikož nemají při doprovázení partnera důchodové pojištění. Mateřská a rodičovská také nejsou vypláceny, jelikož partnerka nepřispívala do sociálního systému.

V případě úmrtí zaměstnance v Lotyšsku, dostane rodina finanční příspěvek ve výši jednoho jeho platu. Zemře-li zaměstnanec na vyslání, rovná se tato pomoc deseti jeho platům. Při nehodě vedoucí k úrazu je nárok na příspěvek v rozsahu 5000-10000 EUR podle vážnosti zranění, dojde-li k invaliditě, vyplácí se 14000-71000 EUR.

Školení partnerů

Před výjezdem (na jaře) se mohou partneři/ky zúčastnit školení bezpečnosti a rodinné politiky MZV, nikoli však kurzů jazykových, organizovaných pro zaměstnance ministerstva.

LĀDDGA jako jedna z mála v EUFASA má i přímou **charitativní činnost**. Společně s Ministerstvem zahraničí se stará o rodinné krizové centrum ve Vidzeme, zhruba 100 km od Riga., její členové ho navštěvují, pomáhají, organizují pro jeho svěřence různé akce, výtvarní dílny v muzeích apod. Delegáti březnové konference byli vyzváni, aby přivezly i něco pro děti z tohoto centra – cokoli, co by jim přiblížilo různé země i jejich kulturu. Při jejich předání LĀDDGA organizovala besedu, neformální „hodinu zeměpisu.“

Lotyšská asociace rodinných příslušníků zaměstnanců MZV LĀDDGA není velká, není nijak zvlášť materiálně zvýhodněna, funguje však značně konstruktivně, zodpovědně a s nasazením soukromých možností i profesionálních schopností svých členů. Drží je nadšení a víra ve smysl činnosti. Snaží se řešit problémy realisticky a konstruktivně, informují rodiny podle situace, potřeb apod. A jsou zjevně přijímáni jako důstojní partneři jak MZV, tak i dalšími institucemi státní správy.

Margarita Štěpánková

31. KONFERENCE EUFASA, RIGA, LOTYŠSKO, BŘEZEN 2015

Letošní, již 31. pravidelná roční konference EUFASA se konala v Rize v posledním březnovém týdnu, 22.-24.3. Organizovala ji lotyšská partnerská asociace LĀDDGA, které je věnováno Okénko do Evropy na str. 24 - 26 tohoto Zpravodaje.

Hlavní program v secesní budově MZV doplňovaly diskuze o přestávkách, během kulturního programu, procházek po městě, při snídaních i večerech. Jako obvykle byl využit veškerý jinak omezený čas, kdy byli delegáti z členských zemí pohromadě. SRP jsme letos zastupovaly Eva Jestřabová a Margarita Štěpánková. Jako pozorovatel s námi byla i Markéta

Delgátky SRP Margarita Štěpánková a Eva Jestřábová

Vohralíková, referent pro rodinnou politiku na PERSu, která se zúčastnila i zvláštních jednání se svými kolegy z dalších 5 zemí a ředitelkou Personálního oddělení MZV Lotyšska.

Delegáty a pozorovatele vstřícně a s uznáním pozdravili ministr zahraničí Lotyšska Edgars Rinkēvičs, který konferenci zahájil, Andrejs Pildegovičs, státní sekretář ministerstva, a Zanda Grauze, diplomatka a ředitelka Personálního oddělení MZ.

Program a prezentace mohou členové SRP najít na webu EUFASA. Shrňme to nejzákladnější a nejzajímavější.

EUFASA Welcome Team udělal dotazníkový průzkum (kterého se zúčastnili i členové a přátelé

SRP), který potvrdil, jak důležité je mít v místě vyslání dostatek informací a vhodných kontaktů, aby se rodina snadno sžila s prostředím. Vyplynulo z něj, že:

- větší země podporují a starají se o rodiny diplomatů mnohem více, než malé;
- Welcome Teams jsou potřebnější v malých nebo těžších destinacích, kde je menší cizinecká komunita;
- tzv. *jednoduché* destinace (např. v Evropě či USA) mají nedostatečně vyvinuté skupiny pomoci pro nově přibývší, oni se tak musí orientovat sami, což není tak snadné, jak se na první pohled zdá;
- existenční a provozní problémy brání integraci – zpočátku nemají rodiny auto, hledají ubytování, zavazadla mívají zpoždění;
- neznalost jazyka je někdy nepřekonatelná bariéra;
- rodiny s malými dětmi bývají často izolovány;
- je nedostatek sociálních příležitostí pro integraci partnerů-mužů, zatímco ženské kluby jsou všude;
- foreign born spouses (FBS) bývají izolovány;
- informace o misích nejsou vždy aktualizovány dostatečně brzy před odjezdem;
- většinou není dostatek informací o možnosti zaměstnání pro partnery;
- návrat domů bývá provázen problémy často většími, než adaptace v cizině.

EUFASA Welcome Team nově doporučil zvážit vypracování on-line platformy (např. FB) k výměně informací a zkušeností mezi rodinami unijních MZV a soustředit se při vytváření informací o misích/postreportech na doplnění relevantního pro rodiny s malými dětmi, pro partnery-muže a pro FBS.

Italský tým představil již fungující www.postititaly.com – portál pro rodiny diplomatů v Itálii. Slouží komunikaci (po jednoduché registraci) je místem pro snadnější začlenění i internetovou databázi pro nově příchozí. Dílčí problémy provozu jsou řešeny za pochodu a portál již slouží svému účelu.

V diskuzi došli delegáti k rozhodnutí, že by se měla k tomuto portálu přikoupit doména snadno použitelná i ostatními členy EUFASA, jejich stránky by pak byly vytvořeny a zprovozněny s italskou IT pomocí.

V návaznosti na téma **dopadu úmrtí zaměstnance MZ na jeho rodinu**, probírané na konferenci v Lisabonu v r. 2000, Francouzský a nizozemský tým zmapovaly politiku ministerstev zahraničí EU vůči rodinám v případě úmrtí vyslaného zaměstnance. Soustředily se na dvě základní otázky – finanční kompenzace při násilné smrti (teroristický útok, válka

apod.) a „úmrtní poradenství“, zajištěné rodinně ministerstvem zahraničí. Průzkum vedl k doporučení, aby:

- byly situace úmrtí v důsledku terorismu, války apod. na vyslání uznány za výjimečné, nikoli spadající pod běžnou legislativu;
- byla rodinám okamžitě vyplacena fixní suma pro začátek;
- byl partnerovi/ce přiznán 100% důchod po zaměstnanci MZ, pokud nepracuje, a/nebo bylo nabídnuto zaměstnání na MZ;
- bylo postaráno o vzdělání dětí;
- byla ihned po úmrtí zajištěna a hrazena psychologická pomoc/poradenství v rodném jazyce – prostřednictvím elektronických médií (např. Skype) apod.;
- byl vytvořen protokol, jak postupovat v případech úmrtí vůči pozůstalé rodině;
- asociace rodinných příslušníků vytvořily vlastní pomocné týmy a plán pomoci.

Stálá pracovní skupina **EWE – EUFASA Work and Employment** referovala o pozitivní praxi a zkušenostech v oblasti zaměstnávání partnerů – jsou to švýcarský projekt dvojí kariéry a dvojí pracovní vyslání (obou partnerů do stejné destinace.) Na EUFASA Job Platform neboli databáze zaměstnání EUFASA, na níž se začalo pracovat před dvěma roky po konferenci v Bernu, se aktivně podílejí Švýcarsko, Rakousko, Velká Británie, Itálie a Francie, jejichž ministerstva jsou připravena se zapojit hned po zprovoznění. Kromě volných míst na ZÚ by se na ní měly objevit i možnosti práce v kulturních institucích (centrech, střediscích apod.), zastoupeních obchodních komor atd. místa V tuto chvíli je však třeba vše sladit s administrátorem webu EUFASA a s ohledem na plánované technické změny na něm.

Francouzské MZ podepsalo smlouvu se společností, zastupující velké francouzské firmy v zahraničí v oblasti HR, která umožňuje rodinným příslušníkům vyslaných diplomatů vyhledat si zaměstnání tímto způsobem.

Byl představen švýcarský systém sociálního a důchodového zabezpečení a jeho dopad na partnery.

Jako inspirace pro ostatní byla představena zkušenost s pracovní databází a podporou zaměstnání rodinných příslušníků v soukromém sektoru CPH LESA – Asociace partnerů zaměstnanců OSN v dánské Kodani.

Pracovní skupina EWE je a zůstane jednou z neaktivnějších a nejdůležitějších v činnosti EUFASA, jelikož optimálních výsledků v této oblasti nelze dosáhnout bez mezinárodního propojení.

Budoucnosti EUFASA byl také věnována důležitá část jednání – možným změnám legálního statutu, příležitostem vývoje, potřebám a nekončícím výzvám.

Byla nastíněna hlavní témata do další konference, která by měla proběhnout na jaře 2015.

Zajímavé však byly i diskuze **mimo jednací sál** a podněty, kterým se nedostalo dost pozornosti v zápisu oficiálních jednání. Například otázka vzdělávání na dálku, distanční výuky rodného jazyka v zahraničí pro školní děti. Nebo problematika podpory

sendvičové generace, tedy těch, kteří mají nejen na starosti své děti, ale musí již pečovat o stárnoucí a nemocné rodiče – což je v případech vyslaných zaměstnanců MZ obzvlášť problematická situace. A také jak jsou ochotna příslušná MZ vyjít s sdružení rodinných

Dole na obrázku - naši zástupci

příslušníků svých zaměstnanců v zájmu společného cíle – spokojenosti a tudíž lepšího profesionálního nasazení, ale také image diplomatické služby té které země.

Každá konference EUFASA je inspirativní – je to jediná příležitost, kdy práce neprobíhá většinou přes internet, kdy se delegáti všech členských organizací mají příležitost osobně sejit a probrat mnohé záležitosti přímo. Kde bude další konference, zatím potvrzeno není, ale spolupráce není jen o konferencích a bude pokračovat dále.

Margarita Štěpánková

Společné foto delegátů konference

DOPAD ÚMRTÍ ZAMĚSTNANCE MZV NA JEHO RODINU

Jak jste si mohli přečíst v předchozím článku, téma dopadu úmrtí zaměstnance MZ na rodinu bylo i jedním z témat loňské konference EUFASA v Rize. Tým, který zpracovával tuto oblast, se obrátil s dotazy na všechna sdružení partnerů a rodinných příslušníků, aby získal ucelený přehled o řešení této nanejvýš nepříjemné a tragické situace. V rámci průzkumu jsme se i my obrátili s dotazy na MZV, konkrétně na právníka OSPV, pana Františka Vintra. Téma dost podrobně pro nás zpracoval, můžete se přesvědčit sami. Děkujeme.

Na jakou okamžitou peněžní podporu má nárok manžel/partner (manželka/partnerka) nebo rodinný příslušník v případě smrti zaměstnance MZV přeloženého k práci v zahraničí?

V případě úmrtí zaměstnance přeloženého k výkonu práce do zahraničí uhradí ministerstvo náklady na přepravu ostatků do ČR, případně letenky do místa úmrtí pro manžela/manželku, partnera/partnerku. V těchto případech postupuje ministerstvo individuálně ad hoc.

V případě úmrtí zaměstnance následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání ministerstvo poskytne následující náhrady:

- náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s jeho léčením;
- náhradu přiměřených nákladů spojených s pohřbem;
- náhradu nákladů na výživu pozůstalých;
- jednorázové odškodnění pozůstalých;

- náhradu věcné škody.

Pokud se jedná o úmrtí, ke kterému nedošlo v souvislosti s výkonem práce nebo nemoci z povolání, ministerstvo jako zaměstnavatel nemůže tyto náhrady poskytovat.

Stát dále poskytuje pozůstalým vdovský/vdovecký nebo sirotčí důchod, případně další sociální dávky (pohřebné) za podmínek a ve výši podle právních předpisů.

Kolik procent z platu vyslaného zaměstnance to reprezentuje?

V případě úmrtí následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání ministerstvo poskytne pozůstalým náhradu nákladů na výživu ve výši 50 % průměrného výdělku zaměstnance, zjištěného před jeho smrtí, pokud výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat jedné osobě, 80 % tohoto průměrného hrubého výdělku, pokud výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat více osobám. Od těchto částek se odečte důchod přiznaný pozůstalým (např. sirotčí, vdovský nebo vdovecký důchod).

Další náhrady (náklady na výživu, jednorázové odškodnění atd.) poskytne zaměstnavatel pozůstalým ve výši stanovené podle zákona, případně zákon stanoví minimální výši náhrady.

Výše vdovského a vdoveckého důchodu se skládá ze základní výměry (9 % průměrné mzdy) a z procentní výměry (50 % procentní výměry důchodu, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti).

Výše sirotčího důchodu se skládá ze základní výměry (9 % průměrné hrubé měsíční mzdy) a z procentní výměry (40 % procentní výměry důchodu, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti).

Existují nějaké doplňkové nebo speciální příplatky v případě úmrtí způsobeného teroristickou akcí, válkou nebo jiným násilím?

Na úmrtí v případě terorismu, války nebo jiného násilí se vztahují stejná pravidla jako na úmrtí následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání a ministerstvo poskytne náhrady uvedené v odpovědi na první otázku.

PODROBNĚJI K PROBLEMATICE NÁROKŮ V PŘÍPADĚ ÚMRTÍ ZAMĚSTNANCE

Právní úprava nároků manžela/ky, partnera/ky a nezaopatřených dětí v případě úmrtí zaměstnance je poměrně složitá a liší se podle toho, zda k úmrtí zaměstnance došlo následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání nebo zda se jedná o jiné úmrtí.

Jsou tedy možné 2 alternativy:

- 1) úmrtí zaměstnance následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání
- 2) ostatní případy úmrtí zaměstnance

ÚMRTÍ ZAMĚSTNANCE NÁSLEDKEM PRACOVNÍHO ÚRAZU NEBO NEMOCI Z POVOLÁNÍ

Právní úprava - § 375 a násl. zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí předpisy.

Zemře-li zaměstnanec následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, je zaměstnavatel povinen v rozsahu své odpovědnosti poskytnout:

- náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s jeho léčením;
- náhradu přiměřených nákladů spojených s pohřbem;
- náhradu nákladů na výživu pozůstalých;
- jednorázové odškodnění pozůstalých;
- náhradu věcné škody.

Náhrada nákladů spojených s léčením

Náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením přísluší tomu, kdo tyto náklady vynaložil.

Náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem

Náklady pohřbu jsou zejména náklady účtované příslušným pohřebním ústavem, hřbitovní poplatky, cestovní výlohy, náklady na zřízení pomníku nebo desky, náklady na úpravu hrobu a jedna třetina přiměřených nákladů na smuteční ošacení, popř. další výdaje.

Náklady na smuteční ošacení a cestovní výlohy se hradí jen nejbližším příslušníkům rodiny a domácnosti zemřelého.

Náhrada nákladů na zřízení pomníku nebo desky do výše nejméně 20 000 Kč.

Náklady se hradí tomu, kdo tyto náklady vynaložil. Od nákladů spojených s pohřbem se odečte pohřebné poskytnuté podle zákona o státní sociální podpoře, pokud na pohřebné vzniklo právo.

Náhrada nákladů na výživu pozůstalých

Náhrada nákladů na výživu pozůstalých přísluší pozůstalým, kterým zemřelý výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat. Pokud jde o vymezení okruhu oprávněných pozůstalých po zaměstnanci, není rozhodující, jestli zemřelý poskytoval výživu na základě právní povinnosti nebo dobrovolně. Oprávněnými osobami jsou tedy jak osoby, vůči nimž měl zemřelý zaměstnanec povinnost na základě zákona o rodině, tak i osoby další, např. družka a její děti, kteří se zemřelým zaměstnancem žili ve společné domácnosti, společně s ním hospodařili a pečovali o společnou domácnost.

Náhrada přísluší pozůstalým ve výši

- 50 % průměrného výdělku zaměstnance, zjištěného před jeho smrtí, pokud výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat jedné osobě;
- 80 % tohoto průměrného výdělku, pokud výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat více osobám.

Od těchto částek, připadajících na jednotlivé pozůstalé, se odečte důchod přiznaný pozůstalým (např. sirotčí, vdovský nebo vdovecký důchod). K případnému výdělku pozůstalých se nepřihlíží.

Náhrada nesmí úhrnem převýšit částku, do které by příslušela zemřelému zaměstnanci náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti a nesmí být poskytována déle, než by příslušela zemřelému, tj. nejdéle do konce kalendářního měsíce, ve kterém by zemřelý dosáhl 65 let věku.

Jednorázové odškodnění pozůstalých

Jednorázové odškodnění pozůstalých přísluší pozůstalému manželovi ve výši nejméně 240 000 Kč nezaopatřenému dítěti, každému ve výši nejméně 240 000 Kč, rodičům zemřelého zaměstnance, jestliže s ním žili v domácnosti v úhrnné výši nejméně 240 000 Kč.

Jednorázové odškodnění ve výši nejméně 240 000 Kč přísluší i v případě, že se zemřelým zaměstnancem žil v domácnosti pouze jeden rodič.

Náhrada věcné škody

V případě, že vznikla při smrtelném pracovním úrazu věcná škoda, přísluší náhrada dědicům zemřelého zaměstnance.

Při určování hodnoty poškozených věcí se vychází z ceny, kterou měla věc v době poškození.

OSTATNÍ PŘÍPADY ÚMRTÍ ZAMĚSTNANCE

Právní úprava - § 328 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů, a dále řada navazujících a prováděcích právních předpisů.

Pokud zaměstnanec nezemře následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, povinnost na poskytnutí náhrad uvedených v bodě 1 zaměstnavateli nevzniká.

Ustanovení § 328 odst. 1 zákoníku práce stanoví, že peněžitá práva zaměstnance jeho smrtí nezanikají. Do výše odpovídající trojnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku

přecházejí mzdová a platová práva ze základních pracovně právních vztahů postupně na jeho manžela, děti a rodiče, jestliže s ním žili v době smrti ve společné domácnosti.

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, upravuje v hlavě čtvrté a páté upravuje podmínky nároku a výši vdovského a vdoveckého důchodů (§ 49 a § 51) a sirotčího důchodu (§ 52 až § 53). V omezených případech vzniká pozůstalým i nárok na sociální dávku – pohřebné.

Vdovský a vdovecký důchod

Vdova má nárok na vdovský důchod po zemřelém manželovi, který byl poživatelem starobního nebo invalidního důchodu nebo splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřel následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání).

Vdovec má nárok na vdovecký důchod za stejných podmínek jako vdova na vdovský důchod.

Vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela. Po uplynutí této doby má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže

- pečuje o nezaopatřené dítě,
- pečuje o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II až IV,
- pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na péči jiné osoby ve stupni II až IV,
- je invalidní ve třetím stupni,
- dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z uvedených podmínek do dvou roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod.

To platí obdobně i pro nárok muže na vdovecký důchod.

Výše vdovského a vdoveckého důchodu

Výše důchodu se skládá ze dvou složek, a to ze základní výměry a z procentní výměry.

Výše základní výměry důchodu je stanovena procentní sazbou z průměrné mzdy - 9 % průměrné mzdy (po příslušném zaokrouhlení).

Výše procentní výměry důchodu činí 50 % procentní výměry starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti.

Sirotčí důchod

Nárok na sirotčí důchod má nezaopatřené dítě, zemřel-li

a) rodič (osvojitel) nebo

b) osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, a dítě na ni bylo v době její smrti odkázáno výživou, kterou nemohli ze závažných důvodů zajistit jeho rodiče,

jestliže rodič (osvojitel) nebo osoba uvedená pod písmenem b) byli poživateli starobního nebo invalidního důchodu nebo ke dni smrti splnili podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřeli následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání).

Oboustranně osiřelé dítě má nárok na sirotčí důchod po každém ze zemřelých rodičů.

Nárok na sirotčí důchod nevzniká po pěstounovi nebo jeho manželovi.

Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením. Dojde-li ke zrušení osvojení, vznikne nárok na sirotčí důchod znovu.

Výše sirotčího důchodu

Výše důchodu se skládá ze dvou složek, a to ze základní výměry a z procentní výměry.

Výše základní výměry důchodu je stanovena procentní sazbou z průměrné mzdy – 9 % průměrné mzdy (po příslušném zaokrouhlení); v případě oboustranného sirotka náleží základní výměra pouze jednou.

Výše procentní výměry důchodu činí 40 % procentní výměry důchodu, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti.

EUFASA JOB PLATFORM – DATABÁZE PRACOVNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ

O EUFASA Job Platform se začalo mluvit na konferenci v Bernu v květnu 2013. Brzy nato začaly na možnostech zřízení této databáze pracovních příležitostí pracovat Švýcarsko a Rakousko, později se přidaly Velká Británie, Itálie a Francie (tj. jejich organizace rodinných příslušníků). Nyní je její zprovoznění na dohled. Řeší se záležitosti technického charakteru, na kterých stálá skupina EWE (EUFASA Work and Employment) pracuje se správcem webu EUFASA. Je to spojeno i s nutnými technickými změnami celkových stránek Asociace.

Z pohledu MZV může mít tento projekt jen pozitivu:

- Nejsou s ním spojeny žádné náklady.
- Připojení k iniciativě je organizačně velmi snadné.
- Image zaměstnavatele, který vychází vstříc partnerům/rodinám zaměstnanců
- Zaměstnání příslušně kvalifikovaných lidí z vlastní země či EU na místa, běžně určená pro místní.

Výhody pro zájemce z řad rodinných příslušníků jsou:

- nižší náklady
- možnost okamžitého nástupu
- kontinuita kariéry/zaměstnání, zdravotního a důchodového pojištění apod.
- jednodušší rodinné finanční plánování

Klíčové je zahrnout do nabídky všechna volná místa pro „místní“ – na zastupitelských úřadech, v kulturních centrech a organizacích, obchodních komorách a podobných institucích.

Existují i další způsoby, jak se zapojit a jak optimalizovat možnosti. Patří mezi ně aktivní snaha o podepsání co nejvíce bilaterálních smluv o zaměstnávání partnerů a dohod o spolupráci se zeměmi vyslání. Informace o volných místech v zemi může být pravidelně předávána na schůzkách EU HOMS (pravidelná setkání vedoucích zastupitelských úřadů zemí EU).

Ministerstva zahraničí zmíněných zemí (z nichž je nám nejbližší Rakousko) jsou připravena se do projektu okamžitě zapojit.

EUFASA Job Platform není jen o inzerci volných míst, vhodných pro RP ze zemí EU, ale i o podpoře zaměstnávání partnerů obecně. Projekt tudíž zahrnuje i další informace a rady praktického rázu. Zatím je najdete na interním webu EUFASA v sekci EUFASA Work and Employment (PWG – EWE).

Podle nejnovějších informací z EUFASA byl právě nyní celý projekt zahájen. Inzeráty s nabídkou pracovních míst budou dočasně zveřejňovány na interním webu EUFASA v sekci Job Vacancies, než bude vytvořen na webu nový prostor. Nyní je již možné ze stránek EUFASA stáhnout dopis/formulář pro ministerstva, který se vyplněný bude posílat webmasteru EUFASA.

Margarita Štěpánková

Z RODINNÉHO ALBA – JAK SE NÁM ELLINKA NARODILA NA JIŽNÍ POLOKOULI

V této rubrice, jak už asi víte, zveřejňujeme nevšední příběhy rodin zaměstnanců MZV.

*Autorkou dnešního článku je paní **Sylvie Černochová**, která nám napsala svůj příběh o narození dcery v jihoafrické Pretorii.*

Ráda bych se s vámi podělila o zkušenost s narozením naší dcery na jižní polokouli aneb v Jihoafrické republice.

Po neočekávané a mile šokující zprávě o mém těhotenství jsme s partnerem začali řešit základní otázky spojené s přípravou na příchod miminka.

Oba žijeme převážně v Pretorii. Při našem rozhodování, zda se Ellinka narodí v České nebo v Jihoafrické republice, nás provázelo hned několik základních údajů. Termín porodu byl stanoven na začátek února 2013. To znamená, že v České republice by se Ellinka narodila do zimního období a v Pretorii do krásného vrcholného období léta. Další skutečností, která nás provázela v období rozhodování, bylo naše celkové zázemí a jazyková vybavenost mého partnera. Narodil se v Pretorii a jeho rodiče pocházejí ze Slovenska. Doma používáme česko-slovenštinu a angličtinu. Nebyla jsem si jistá, jak by Robbie zvládl plynulou konverzaci v českém jazyce, takže komunikace s českým personálem v nemocnici by mohla být složitější a stresující jak pro něj, tak i pro mě při porodu. Na základě všech velmi pečlivě zvážených a dostupných informací, které jsme v té době měli k dispozici, jsme se rozhodli pro porod v Pretorii. Já jsem měla strach, jak budu schopna vést komunikaci v anglickém jazyce v porodnici, a tak bylo jasně rozhodnuto, že můj partner se bude účastnit porodu hned od samého začátku. Netušili jsme ale, že nás od tohoto okamžiku budou provázet jak milé, tak i převážně stresující aspekty našeho konečného rozhodnutí.

Záhy jsme museli najít vhodného gynekologa a také nemocnici/porodnici. Podle statistických údajů a i ve skutečnosti se v Jihoafrické republice velmi upřednostňuje císařským řezem. Já a můj partner jsme se rozhodli pro normální porod, pokud by se nevyskytly žádné komplikace. Takže jsme začali s hledáním gynekologa, který naše rozhodnutí bude respektovat. Po několika doporučeních jsme měli jasno a ze dvou doktorů jsme na základě osobního setkání vybrali doktora, který byl více nakloněn přirozenému porodu. Místní zvyklost je, že vás gynekolog provází od začátku těhotenství až do konce, tedy je přítomen i u porodu. Dále jsme se museli rozhodnout, v jaké porodnici se nám Ellinka narodí. Na základě osobní prohlídky a srovnání cenových balíčků dvou doporučených zařízení jsme se přiklonili k nemocnici, která se specializuje pouze na matku a dítě. Jelikož veškeré náklady spojené s prohlídkami, porodem, pobytem v nemocnici a materiálem jsme si museli hradit z vlastních prostředků, byli jsme příjemně překvapeni cenovou kalkulací, kterou nám náš gynekolog zprostředkoval.

Na okraj se musím také podělit s reakcí jedné zaměstnankyně odboru PAM. Po sdělení informace, že si přeji mateřskou

dovolenou čerpat zde v Pretorii, jsem obdržela odpověď: „No ale to my neradi slyšíme“. Tak aby bylo jasné, proč jsem posléze nekomunikovala s dotyčnou dámou po telefonu. Raději jsem zvolila variantu Lotus Notes.

Ještě se také musím zmínit o místním systému zdravotního pojištění. To si zde v Jihoafrické republice hradí každý sám ze svých vlastních prostředků. A je na každém, pro jakou variantu se rozhodne. Zda pro top variantu, nebo jen základní, anebo dá přednost variantě, která je někde mezi. V podstatě si každý zde „kupuje“ možnost využít soukromé zdravotní zařízení, kde se vám nabízí lepší a rychlejší péče než ve státním. Bohužel můj partner v té době neměl žádné zdravotní pojištění, a tak jsme museli začít s hledáním optimální společné varianty. Byli jsme hned na začátku hledání upozorněni, že jelikož já už jsem těhotná, tak nám žádná z místních pojišťoven náklady spojené s porodem neuhradí (již existující skutečnost = výdaj). Současně ale nám bylo doporučeno, že bychom si měli uzavřít zdravotní pojištění kvůli Ellince. Pokud by došlo ke komplikacím při porodu nebo hned po něm, byla by ihned pojištěna. Takže jsme si vybrali variantu, která nejvíce odpovídala našim požadavkům a finančním možnostem. Pokud by ale došlo ke komplikacím v mém případě, tak bychom si museli vše zaplatit z vlastních prostředků. Doufala jsem, že vše proběhne hladce a ani jsem si nepřipouštěla myšlenku na nějaké zdravotní problémy. Veškeré běžné kontroly byly v pořádku a i následné testy vycházely kladně.

Byla jsem moc ráda, že důležitá rozhodnutí byla za námi a mohli jsme se soustředit na miminko. Další záležitosti na sebe ale nedaly dlouho čekat. Tentokrát se jednalo o písemné potvrzení pro nástup na mateřskou dovolenou. Můj gynekolog v ČR nám odmítl vystavit doklad pro odbor PAM pro přiznání mateřské dovolené. Žádala jsem o toto potvrzení na základě dopisu od svého jihoafrického gynekologa s oficiálním překladem do češtiny. Po několikadenní emailové korespondenci s ordinací pana doktora v Praze jsem uvítala radu sestřičky, abych kontaktovala Českou správu sociálního zabezpečení. Obrátila jsem se tedy na tuto instituci o radu, jak v dané situaci postupovat. Domnívala jsem se, že nejsem ani první, ani poslední případ a že musí existovat nějaké řešení. Byla jsem moc ráda za veškeré obdržené informace, které jsem obratem přeposlala do ordinace pana doktora. Potvrzení konečně vystavil. Musím poznamenat, že to byla trochu náročná záležitost, ale nakonec s úspěšným výsledkem.

Jak Ellinka rostla v bříšku a byla už docela velká (a já také), blížil se čas odchodu na mateřskou dovolenou a tím pádem i řešení bydlení. Doposud jsme byli v bytě, pronajatém pro zastupitelský úřad, a bylo plánováno, že náhrada za mou osobu bude dál pokračovat v této nájemní smlouvě až do mého návratu zpět do kanceláře. To znamenalo vystěhovat se a

hlavně hledat jiné bydlení. Takže jsme se do toho pustili a měli jsme velké štěstí, že se nám podařilo najít nové bydlení nedaleko, jen o pár bloků dál. Nepříjemné bylo snad jen stěhování v již pokročilém „velkém“ těhotenském stavu. Bylo to náročnější, než jsem předpokládala. Docela mě pobavila historka, kdy se náš soused domníval, že je čas porodu a nabízel mně odvoz do porodnice. Aspoň jsem se při této akci dobře pobavila.

No a tak jsem si začala užívat mateřskou dovolenou ve formě zařizování nového bydlení. Ráda bych se také nyní zmínila o homeopatikách, určených pro čas těsně před porodem, během něj a po něm, která jsem začala užívat. Musím říci, že to byla velice dobrá zkušenost a jsem moc vděčná, že jsem měla příležitost je vyzkoušet.

Porod. Ellinka se měla původně narodit 8.2., ale nakonec se narodila až v pondělí 18.2. Kolem páté hodiny ráno jsem začala pociťovat nové, pro mé tělo neznámé bolesti. Kolem oběda jsme se s partnerem rozhodli pro odjezd do nemocnice. Tomu ještě předcházelo jeho holení. Musel se ještě před naším odjezdem do porodnice oholit, aby vypadal „normálně“ na fotkách. Jako kdyby na to neměl dost času od rána!

V porodnici si nás už nechali. Personál se o nás všechny moc krásně staral. Museli jsme vyplnit několik formulářů a jedna otázka nám oběma utkvěla v paměti. Týkala se instrukcí pro nemocnici, co si přejeme udělat s placentou. Měli jsme na výběr několik variant např. „pohřbení“. K dispozici nám bylo poskytnuto hezké zázemí a vše probíhalo bez komplikací. Ellinka si ale dala na čas s příchodem na svět. Pan doktor byl poměrně v šoku, když ji držel. Byla hodně dlouhá a vážila 4,056 kg. (Sono vyšetření sdělovalo předpokládanou váhu cca 3,6 kg a při předpokládané váze 4 kg zde dělají pouze císařský řez.) Druhý den ráno Ellinku zkontrolovala dětská doktorka, sestřička ji hned naočkovala a vystavila nám očkovací průkaz. Před odchodem z nemocnice jsme se už museli konečně rozhodnout, jak ji pojmenujeme. Samozřejmě jsme měli pár jmen vybraných, ale moc nám pomohlo při rozhodování, že jsme ji mohli vidět „naživu“. Nebylo co řešit – jméno Ella byla jasná volba. Robbie vyplnil příslušné formuláře, předložil naše osobní doklady a základní rodný list byl vystaven na počkání v přízemí nemocnice.

Před 12. hodinou jsme se odhlásili z nemocnice, aby nám nebyl účtován další poplatek za pobyt. Jako v hotelu. Trošku drsná realita.

Po jediné noci strávené v nemocnici nás uvítali příbuzní doma. Byla jsem moc ráda, že Robbie dostal od svého zaměstnavatele dva týdny neplaceného volna. Je to tu běžná praxe při narození dítěte. Bylo super, že mohl být hned od začátku s námi.

Když bylo Ellince devět měsíců, odletěli jsme domů. Navštívili jsme v Praze dětskou doktorku. Po srovnání obou zkušeností s pediatry musím jednoznačně říci, že v ČR jsou nejlepší. Museli jsme dcerce trochu upravit očkovací plán.

Dnes už jsou jí dva roky a přemýšlíme o sourozenci. Shodli jsme se společně, že pro další porod zvolíme Českou republiku.

Sylvie Černochová

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE ZPRAVODAJE

Status rodinného příslušníka

bude hlavním tématem příštího čísla.

Bezpečnost - pokračování

Vybereme další kapitoly z příručky vypracované odborem BEZO pro zaměstnance MZV. Uvítáme i vaše zkušenosti z méně či více nebezpečných teritorií. Pokud se s ostatními budete chtít podělit o rady a postřehy, napište nám na srp.mzv@seznam.cz.

Rozhovor s psycholožkou MZV, paní Mgr. Evou Pavlovskou

Zeptali jsme se např.:

Dá se říci obecně, s jakými problémy se v současné době nejčastěji setkáváte? Jsou nějaké typické a často se opakující u lidí s „kočovním způsobem života“?

Můžete nabídnout i pomoc dětem nebo případně doporučit dětského psychologa v případě potřeby?

Odpovědi na tyto i další otázky si budete moci přečíst.

Více příště.

Pro zaměstnance MZV ČR a jejich rodinné příslušníky vydává
SRP - Sdružení rodinných příslušníků zaměstnanců MZV,
Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1, Česká republika
e-mail: srp.mzv@seznam.cz
www.mzv.cz/sdruzeni

Redaktorka: Věra Labuťová

Autoři příspěvků: Eva Jestřábová, Daniela Plocková, Lukáš Musil, František Kopa, Eva Pavlovská, Lucie Slavíková-Boucher, Margarita Štěpánková, Věra Labuťová, Hana Havlíková, František Vintr, Sylvie Černochová

Grafická úprava, sazba, úprava fotografií a ilustrací: Věra Labuťová

Autorky ilustrací: Sylva Kudernová

Autorka loga SRP: Magdalena Svátková

Fotografie: Lukáš Musil, Jiří Lála, Martina Honcová, Martina Pometlová, Andrea Vlasáková, Hana Havlíková, archiv EUFASA, Sylvie Černochová, Věra Labuťová, Daniela Plocková, Margarita Štěpánková, Jitka Kendíková, archiv lotyšské LĀDDGA, Art Traction

Neprodejně.

Toto číslo vyšlo v říjnu 2015 nákladem 200 výtisků. Elektronicky je distribuováno na sekretariáty všech útvarů MZV a všem členům SRP, v tištěné podobě na sekretariáty ZÚ.

Jakékoli přebírání, kopírování, šíření či jiné užití obsahu je možné pouze se souhlasem redakce a uvedením zdroje a autora.

Registrace MVČR: VJ/1-1/63303/06-R

IČO: 27022846